



# Es Molí Nou

Vilafranca - Desembre '94 - Núm. 91

Les millors  
**FESTES**  
DE  
**SANTA BÀRBARA**

## **Expolieu el Turó d'En Beleto**

**El regidor de Cultura  
denuncià els fets**



**MARÍA  
SANSÓ**

**L'advocada  
vilafranquera  
defensarà als  
sagrestadors  
argelians**



**En Pep de N'Andrevet**

**Com 120 voltes  
al món** *Pere Josep Sansó ha*

*fet de correu i ha recorregut  
4.700.000 quilòmetres amb  
les mans al volant*



**el català, cosa de tots**

«ES MOLÍ NOU»

Publicació mensual de  
'Obra Cultural Balear  
de Vilafranca

Depòsit Legal  
PM: 366 - 1986

Edita:  
Obra Cultural Balear  
de Vilafranca



**Redacció i col·laboradors:**

Andreu Bauçà  
Francesc Amengual  
Joan Barceló  
Joan Jaume  
Bartomeu Català  
Biel Monserrat  
Jaume Nigorra  
Jaume Sansó  
Jaume Català  
Col·legi Públic  
Bartomeu Ferrer  
Miquel Barceló  
Joan Estrany  
Joan Bauzà

**Redacció Esports**

Jaume Vidal  
Tomeu Ferrer  
Jaume Nicolau  
Antoni Sansó



Imprimeix:

**TIRRENA, S.A.**

TEL: 55 52 12

C/ Pintor Joan Gris, nº 2  
MANACOR

Els articles publicats en aquesta  
revista sols expressen l'opinió  
dels seus autors

## Festes amb caràcter propi

El més de desembre s'obre amb les festes de Santa Bàrbara. Un any més, Vilafranca ha pogut viure la festa patronal gaudint de tot un enfiloi d'actes que, volguem o no, ens reafirmem el caràcter propi de poble inconformista, que cerca nous caus de cultura i esbrina totes les possibilitats per contentar a tothom. Des les festes d'enguany podem dir que han estat les de més empena dels darrers anys. Ens hem de referir a unes festes solidàries fetes per a la solidaritat. La solidaritat amb nosaltres mateixos i també amb Ruanda. Entre tots, però sobretot gràcies al col·lectiu Amics de Ruanda i a tots els qui donaren alguna cosa, i no només física, per a la gran tómbola, hem acaramullat un granet d'arena per ajudar a gent germana que pateix, igual que en altres països del Tercer Món, la ignorància voluntària dels qui han acaramullat o acaramullen riquesa material, per regla general expoliada als pobles subdesenvolupats.

Vet ací que a Vilafranca es va recaptar poc més de mig milió de pessetes per enviar directament als missioners que, també dins la misèria, ajuden a evitar que el naufragi de gent dins la desesperació i la desesperança sigui encara major. Aquesta fou la part més cristiana de les festes. Llavors, els nombrosos actes de tot caire, i amb la col·laboració de tots els grups de la vila compromesos amb la cultura, varen fer possible que les festes fossin més engrescadores. Seria prou llarg nomenar un per un cadascun dels actes i fer-ne una valoració. Tal volta, el millor de tot sigui mesclar-ho tot dins el mateix sac, segurs de què la tela està en bones condicions i de què no hi ha cap forat per on fugir les senallades de plaer que ens han oferit la Setmana Cultural i demés actes populars del programa de Santa Bàrbara.

Una vegada més, s'ha demostrat que no calien doblers per fer unes bones festes. N'hi ha prou amb la il·lusió, sinó de tots sí dels grups i col·lectius que, compromesos amb la pròpia cultura, volen fer-ne particeps a qui desitgi fer poble, fer festa, ser solidari, o simplement guaitar. Ja sabem que n'hi ha que tan sols "volen" guaitar per no fer el caramull massa gros, perquè per desgràcia encara n'hi ha que destrien entre "es nostros" i "ets altres". Però, així i tot, també els felicitem a ells. Molt bé, no hi han estat; però des de darrera la finestra tampoc han molestat.

## Aturem l'expoliació

Una de les notícies més alarmants de començament de mes fou la que ens assabentava d'un intent d'expoliació de part del nostre patrimoni arqueològic. Dues persones foren retingudes al Turó d'En Beleto, just a la vora del torrent, mentre rastrejaven el jaciment arqueològic enterrat davall el turó i on es té constància de l'existència de restes de les civilitzacions talaiòtica i romana, segons està enregistrat en el darrer mapa arqueològic que ha realitzat la conselleria de Cultura del Govern Balear.

Gràcies a la intervenció immediata del regidor de Cultura, Jaume Sansó, es va poder identificar a la persona que equipada amb un detector de metalls estava disposat a fer malbé un dels onze punts del nostre terme municipal on es troben restes de civilitzacions passades i que formen part del nostre patrimoni com a poble i com a part d'una Mallorca amb una història rica. Sabem que l'Ajuntament de Vilafranca, el primer que es decideix a denunciar uns fets que atempten contra el patrimoni, ha posat el tema en mans de la Conselleria de Cultura, que és l'entitat competent per sancionar el vandalisme premeditat dels cercadors de monedes antigues i demés restes arqueològics.

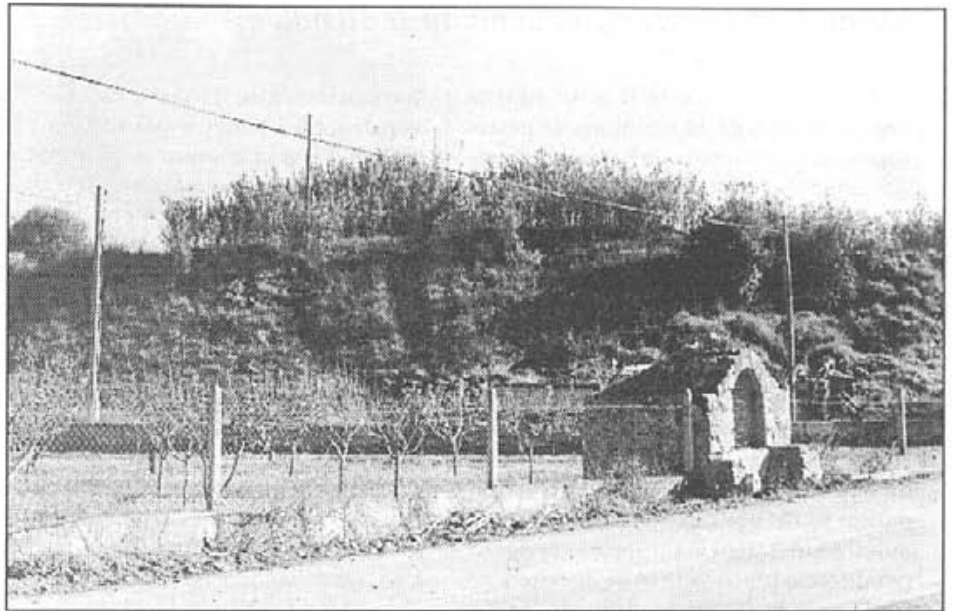
Des d'aquestes pàgines, no només aplaudim la resposta de la delegació de Cultura, davant uns fets tan greus, sinó que també ens cal fer una crida a totes les consciències per a què respectin i facin respectar, des de la pròpia responsabilitat, tots aquells punts històrics que formen part del passat d'aquesta terra sempre tan malmesa. Aturem l'expoliació, abans de que sia massa tard.

## Troben dos expoliadors al turó d'En Beleto

*El regidor de cultura, Jaume Sansó, i la Policia local aturaren el delicte arqueològic*

Només tres municipis compten amb menys jaciments arqueològics que Vilafranca. L'Ajuntament ha pres la iniciativa de conservar-los a tota costa, o quan menys evitar la seva expoliació. tot i això, una part del patrimoni arqueològic s'ha vist en perill pel saqueig de l'assentament talaiòtic i de l'època romana com és el Turó d'en Beleto. Dos individus, un d'ells provist de detector de metalls, foren retinguts per la Policia Local, a requeriment del delegat de Cultura, Jaume Sansó, després de poder veure que feien mal bé a l'estat actual del turó en el que ha estat assentat un poblat prehistòric i en el que s'hi han localitzats alguns vestigis de l'època romana. Un dels identificats correspon a les inicials J.P.M. i és arquitecte, segons ha informat la delegació municipal de Cultura.

Així, el passat diumenge dia quatre, el director del Museu de Mallorca, Guillem Rosselló, visità la zona expoliada per avaluar els danys que s'hagin pogut ocasionar a l'enclau. "No sol ser habitual que un Ajuntament sigui el denunciador d'un atemptat contra un jaciment arqueològic", reconegué Guillem Rosselló, qui ha rebut instruccions de la conselleria de Cultura per inspeccionar la zona afectada i posteriorment emetre un informe dels



danys.

L'Ajuntament anà a la Guàrdia Civil per denunciar els fets, "una vegada que disposem de la relació de desperfectes derivats del rastreig i excavacions perpetrades el passat dissabte", manifestà Jaume Sansó.

L'expoliació del Turó d'en Beleto coincideix amb l'actual desenvolupament d'un pla municipal per recuperar aquells monuments i enclaus històrics. A la seva origrafia s'hi han trobat restes de ceràmiques que certifiquen els orígens del jaciment arqueològic, encara que no s'han efectuat excavacions autoritzades.

L'Ajuntament disposa de la carta arqueològica dels onze jaciments que es localitzen dins el terme i té previst sol·licitar a la conselleria de Cultura la declaració de bé d'interès cultural del Turó.

La protecció dels poblats es presenta difícil. En qualche cas els propietaris de finques que compten amb assentaments han rebutjat fer concessions per permetre la seva restauració. A Son Pou, per exemple, foren arrossegats per tractors.

Redacció.

TERRASSA • BAR

# S'ALTELL

El seu ambient • Especial nit vella

**Dia 16 de gener actuació del grup Suc i Fum**

C/. Sta. Bàrbara, 43 • Tel. 56 06 42 • VILAFRANCA

## 44 milions serviran per concluir la residència comarcal al 1996

*L'Ajuntament perdonarà la multa de 10 milions a l'Associació*

La residència de la tercera edat té una assignació de 44,8 milions de pessetes en els pressuposts de Sanitat pel pròxim any. El cap de la Unitat Administrativa, Domingo Llull, ha confirmat l'existència de tal partida amb la finalitat de concluir la darrera fase de construcció de l'edifici que té un pressupost final de 88 milions de pessetes. El projecte es troba executat en un 50 %.

Les obres començades de forma il·legal per l'Associació de la Tercera Edat (1986) i en el que el Govern invertí prop de 28 milions de pessetes, segons Domingo Llull, podran continuar després que l'Ajuntament hagi desbloquejat la paralització (decretada el 14 de febrer de 1991) amb la recent modificació de les normes urbanístiques, que situaran a tot l'edifici en zona urbana. Com recordareu, l'Ajuntament paralitzà les obres al detectar no solament que la residència s'edificava sense projecte legal si no que una part se construïa en zona rústica. El projecte d'acabament, una vegada que l'estructura hagi estat aixecada, serà adjudicat dins la primera quinzena del pròxim mes de gener i tindrà un plaç d'execució de catorze mesos. Les previsions de la inauguració es fixen per la primavera de 1996.

El valor de les aportacions realitzades per l'associació local de la Tercera Edat és de 16 milions. Però dins aquesta partida no hi figuren les quantitats que els prop de 400 socis han invertit en el projecte. La residència, en la seva època il·legal, aconseguí el suport de molts

particulars, que donaren materials de construcció i també regalaren hores de treball. Dins el còmput dels 16 milions s'han peritat totes aquestes col·laboracions i es sumen els 28 milions subvencionats mitjançant "goteig" pel Govern. La inversió es troba, al igual que les obres, en un punt entremig en el camí cap a la seva conclusió; és a dir, s'han gastat 44 milions en l'obra ja executada i resta una xifra igual per completar el complex que servirà de residència comarcal.

El projecte iniciat amb caràcter privat ha estat adquirit pel Govern, reduint-lo a una residència comarcal, fet que limitarà l'accés dels socis que l'iniciaren.

Segons Domingo Llull, el departament d'Acció Social de la conselleria de Sanitat està redactant un pla "per atendre degudament a la tercera edat del Pla". La residència de Vilafranca serà una de les unitats d'atenció comarcal a la Tercera Edat que el Govern preveu activar a la zona.

Pel que fa a la sanció de 10 milions de pessetes imposada a l'Associació de la Tercera Edat, per les obres il·legals de la residència, "serà perdonada", segons ha anunciat el delegat de Sanitat, Bartomeu Barceló, instructor de l'expedient obert contra l'entitat. Barceló ha justificat la decisió "perquè l'associació no és solvent i el Govern no té el perquè haver d'assumir la sanció".

Redacció.

## L'ampliació del terme de Vilafranca està descartada per a l'actual legislatura

El delegat d'Urbanisme, Josep Sansó, ha descartat que mig termini l'Ajuntament s'engresqui en l'ampliació del terme municipal a costa de Petra i Sant Joan. Aquest era un dels objectius de l'equip de govern nacionalista al 1992. El motiu alegat per Sansó és que en varis dels camins rurals que pertanyen a Petra i Sant Joan, han estat adesos pels respectius ajuntaments, tot i que la majoria de beneficiaris no són d'aquestes dues localitats.

Aquesta intenció d'ampliació de terme es feu amb el motiu d'acabar amb les dificultats territorials del poble, que no pot créixer sense des de l'oest cap al nord-est degut a que les línies territorials de Petra i Sant Joan voregen el casc urbà de la nostra vila.

Ara, dos anys després, amb l'adesament dels camins pròxims a Vilafranca ha minvat, o si més no aparcat, la reivindicació territorial. "Mai s'arribà a negociar seriament", declarà Pep Sansó, "I per ara és impensable que es comencin les converses sobre aquest tema".

FOTOGRAFIES

**JOAN  
JAUME**

*Reportatges, revel.lats,  
sala de fotografia, etc.*

*Sempre al seu abast*



**BRODAT DAMUNT  
TOT TIPUS DE  
PRENDA DE VESTIR**

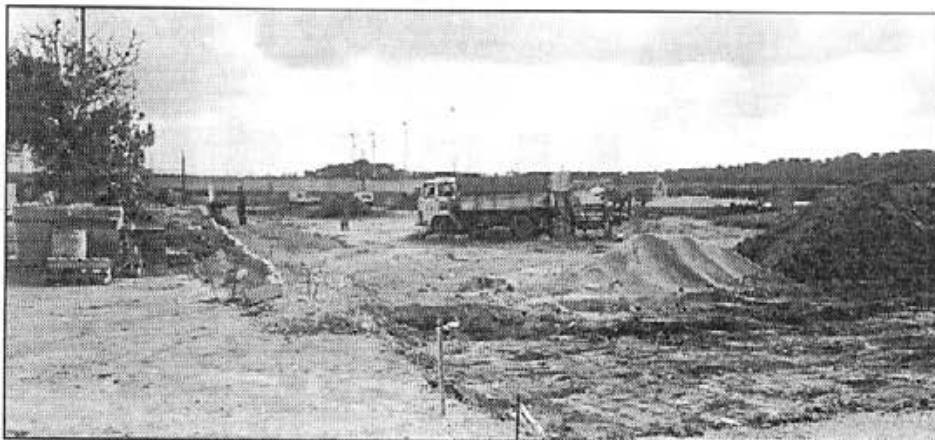
C/ Sant Martí, 54. Tel. 971- 56 00 96 . Fax 971- 56 06 41  
07250 VILAFRANCA DE BONANY (Mallorca - Balears - Spain)

# Comencen les obres al parc Josep Maria Llompart

*Crear els vials de la zona costarà 15 milions*

Les obres del parc Josep Maria Llompart començaren a la primavera d'aquest mes per l'empresa de Manacor Melchor Mascaró. L'adesament dels carrers que envolten la zona verda té un pressupost total de 15 milions. Els vials que seran empagats i que quedaran amb les voravies acabades són: Marquès de Vivot, Rocaberti i Ermità Agustí. Els desnivells que presenten els sis mil metres quadrats de reserva de zona verda seran corregits i permetran l'inici de la següent fase d'obres, amb uns tres milions de pressupost, i que suposarà el tancament del futur parc en la seva part nord i el començament del sembrat d'arbres.

Aquestes obres estan incloses en el Pla d'Obres i Serveis del Consell Insular de Mallorca i compten amb l'aportació municipal. L'inici de les



obres del Parc Josep Maria Llompart s'inicien un any després que la vidua del poeta Llompart, Encarna Viñas, col·locàs la primera pedra. L'alt cost de l'obra per la creació del parc municipal obligarà que s'executi en dues parts i atenent a les disponibilitats pressupostàries de l'Ajuntament.

Junt a la construcció del Centre de Salut, el parc és una de les prioritats dins el darrer semestre del govern municipal del PSM.

Redacció

Foto: Joan Jaume.

ARA A VILAFRANCA, LA COMPRA MÉS ECONÒMICA AMB

# AUTO SERVEI CA'N JOAN

**Ofertes de:**

**CARNISSERIA**

**XARCUTERIA**

**FRUITA FRESCA**

**CONGELATS**

**DROGUERIA I PERFUMERIA**

**VINS DE MARCA**



**PLAN RENOVE II**  
**EN FIAT**  
**LLEGAMOS**  
**A TRIPLICAR**  
**LA AYUDA**  
**OFICIAL.**

<b>MODELO</b>	<b>P.V.P. DESDE</b>	<b>AHORRO OFICIAL</b>	<b>APOYO FIAT</b>	<b>P.V.P. FINAL</b>
CINQUECENTO	840.000	80.000	80.000	680.000
UNO	1.020.000	80.000	80.000	860.000
PUNTO	1.270.000	80.000	80.000	1.110.000
TIPO	1.680.000	80.000	240.000	1.360.000
TEMPRA	1.800.000	80.000	240.000	1.480.000

Incluye: vehículo, portes, IVA e impuesto matriculación (pen. Gestoría)

**Ahora también, SIN RENOVE, una excepcional oferta en toda la gama**

**FIAT**

**Concesionario Oficial**

**AUTOVENTA MANACOR, S.A.**

Polígono de Manacor. (Junto ITV). Tels. 84 34 65 - 84 34 00. MANACOR



**NIT DE NADAL I NIT DE CAP D'ANY**

*Festa, Bauxa, Raïm, sorpreses, cotilló,  
etc. per a **TOTHOM***

---

\* \*

---

**FESTES DELS REIS**

*DIA 5 DE GENER*

**\* CONCURS DE NADALES**

**- sèries, loques, en grup, individuals  
o com sien**

**HI HAURÀ PREMIS**

**ELS REIS RIFARAN UNA BICICLETA**

## Amics de Rwanda

Volem fer arribar el nostre agraïment a les entitats, establiments, botigues, comerços i particulars, que, de forma altruïsta han col·laborat en la TOMBOLA D'AJUDA A RWANDA", fent possible la recollida de més de 2.500 premis, a tots els quals se les donaren sortida ja que la nit del diumenge acabarem tots els nombres a davant la gran demanda del públic.

Hem de destacar les obres d'artesanía, fetes amb paciència i amb gust: brodats, peces de ganxet, d'agulles, escultura, ceràmica, pintura, etc.

Vilafranca és un poble que quan se junta és grandios, i pensam que en aquesta ocasió ens podem sentir orgullosos de la nostra gent, així com creim que se sentirà el P. Jaume Roig i el poble rwandés.

És de considerar que alguns premis varen esser retornats perquè es pugui fer una posterior RIFA per RWANDA: una colxa de randa, una fruitera de ceràmica, una tetera, un quadre, etc... i pensam fer-la posteriorment (a un moment més adequat) amb data posterior.

El total recaptat és de 507.500 pla.

La nostra gratitud a entitats com la Parròquia, les Germanes de la Caritat, i l'Ajuntament per la seva col·laboració.

Al.lots... Gràcies!

Murahose chane (en rwandès)= Gràcies!

Amics de Rwanda.

## Maria Sansó fou l'advocat defensor dels tres segrestadors de l'avió argelès

L'advocat vilafranquera Maria Sansó i Mestre fou la designada per defensar els tres argelins que desviaren un avió provinent del seu país cap a l'aeroport de Son Sant Joan el passat diumenge dia 13 de novembre.

A la sortida dels jutjats, Maria Sansó digué als mitjans de comunicació que els tres segrestadors s'havien mostrat molt contents amb el seu empresonament, ja que no volen tornar al seu país i, per tant, decidiren no recórrer l'acte judicial d'ingrés a presó.

Maria Sansó comentà que els empresonats havien declarat que entre tots tres planejaren el segrest i que el seu objectiu era sortir d'Argèlia amb destí a qualsevol altre país europeu. Per na Maria els tres pirates aeris "tenien por als integristes del Front Islàmic de Salvació i als militars", i seguidament digué que el segrest de l'avió era un intent d'obviar les dificultats burocràtiques que existeixen a Argèlia per emigrar.



Redacció Maria Sansó, advocat (Joan J.)

**MOLTS D'ANYS**

# FUSTERIA GALMÉS, S.L.

Carrer Sta. Bàrbara, nº 62. Tel. 56 00 71  
VILAFRANCA DE BONANY

**FABRICACIÓ PRÒPIA DE:**

*Portes, vidrieres, persianes, armaris,  
arrambadors, mobles de cuina i  
bany, vidrieres assolapades per  
aïllament d'exterior...*

# Canvia la teva imatge PERRUQUERIA NOVA LÍNEA

C/ Església, 9 - Telf. 83 20 29  
VILAFRANCA

*Na Cati desitja Bones Festes  
a tots els vilafranquers*

*Es fan anàlisis capil.lars gratuïts*



## Gloses, d'en Biel Montserrat

Es governar és una carrera  
segur sa millor que hi ha  
mai s'han cansat de robar  
i ets altres tenen robera.

Tot va d'aquesta manera  
que ja no hi ha per triar  
es que espera per entrar  
se veu que va fam enrera.

Es robar no va per dit  
se toca dir estafar  
cada dia més n'hi ha  
es jutjat mai s'ha lluit.

Parteixen es caramull  
tots a sa seva manera  
democraci' verdadera  
molts de "pillós" fent barull

De tot lo que hem vist fins ara  
res s'ha volgut aclarir  
quasi tots aqueix camí  
com, de dura, qualque cara.

Si les senten conversar  
pareixen quasi educats  
mos conviden a votar  
n'hi ha diven "som honrats".

Paguen o mengen presó  
només ses rates petites  
ses grosses estan ben vistes  
i les tracten de senyor.

Si les deim sa veritat  
diven això és insultar  
fins que se despertarà  
aquell que les ha apoiat

Quantes classes de robar  
n'hi ha roben escriguent  
o fent es comptes malament  
en que n'hagen de molestar.

Per poc que travelem  
recàrrec i a pagar  
els tallen es bacallà  
butxaca i ja vorem.

Són capaços de sortir  
en públic i conversar  
quan les tocara dir  
"he robat, duis-me a tancar"

No les basta presidir  
d'aqueixa brutal manera  
mentres es pobre va enrera  
les 'grada veure patir.

Quants de jutges darrera ells?  
total per no 'clarir res  
es diaris fan s'espès  
tot-lo-dia xerrant d'ells.

Lo que mos fan no té nom  
pes duros i s'estufera  
que cobrin de sa manera  
despreciats per tothom.

\*\*\*

"No vol ploure", "no vol ploure",  
és dir era "no plou mai",  
i ara passa es saragai  
pes massa tot va 'lloure.

S'aigo va 'caramullada  
li han 'turat es camí  
parets i brutor tirada  
parets i brutor tirada  
un temps no estava així

Si fessen ses coses bé  
tot això no passaria,  
s'aigo no s'entendria  
pensem que ho hem de fer.

Allà on fa regaró  
li han de deixar sortida  
i així va espargida  
i si no ho feim va pitjor.

Manda es qui ha estudiat  
sabem de què són capaços  
un caramull de fracassos  
que tot ho han espenyat.

Mentres ells s'inflen de duros  
noltros mos toca suar  
fracàs ve i fracàs va  
cada dia més "apuros".

Es carrera és una riera  
que s'aigo té mal sortir  
li han 'turat es camí  
tant saben es de carrera.

No sé quan s'arreglarà  
ni mica d'experienci'  
només hi ha pacienci'  
quan és hora de cobrar.

Tampoc no treim cap enlloc  
baix des pont tirar brutor  
i encara fan pitjor  
tots aqueix que peguen foc.

Pensant fer lo que mos toca  
mos solem equivocar  
s'importànci' pot ser poca  
i es fracàs pot sortir car.

No és guapa aqueixa mostra  
de lo que deix recordat  
si féssim a cas veinat  
així com feim a ca nostra.

P'entura m'hauré passat  
sense haver 'cabat sa cera  
es que diuen lo que és vera  
solen perdre s'amistat.

## Pobres doblers

Lluís Francisco Esplà va dir,  
torero de gran valfa,  
no és el que més té feliç  
si no el que menys desitja.

Així ho entenc jo també,  
si tengués molta salut  
poc necessit de ningú,  
més que pau i viure bé,  
me basten a mi els doblers  
que el govern a mi me dóna  
i si vol l'Ajuntament  
tampoc voldré cap corona  
el dia que em moriré.

Gastant amb aquesta cosa  
l'Ajuntament serà noble  
si gasta els doblers des poble  
dant menjar a algun pobre.

Crec que es dos fills que jo tenc  
i si algun comerç tendran  
supòs que voldran tancar  
el dia de l'enterrament.

Supòs que tenc dret que un dia  
podran tenir de descans  
per poder treure balanç  
de sa meva llarga vida.

Perquè seria un turment  
resultant gran sacrifici  
enviar-me el benefici  
per mor de l'enterrament.

Somriuen guanyant milions  
algun bota d'alegria  
i jo pas tota la vida  
feliç cobrant sa pensió.

Potents doblers si en tenim  
per anar fent en la vida  
i quan s'acaba l'eixida  
pobres doblers, tots morim.

Joan Nicolau i Gaià "Torretes"

## Dilluns horabaixa

Ja hem arribat al moment de la reflexió...  
 Una novel·la, una gramàtica, els estris  
 de feina m'amenacen un cop més.  
 Dilluns horabaixa, avui fa sol i  
 ahir plovia...  
 L'amor es perd entre tantes coses banals  
 que ens enterboleixen l'esperança.  
 Tal vegada demà, no trobarem feina,  
 haurem de beure el glop agre  
 de la desil·lusió.  
 Potser, perdrem els ideals i ens tornarem  
 uns burgesos com els altres, fent coses  
 que no ens agradin i deixant de banda les  
 quimeres.  
 Per ventura ens importarà ben poc  
 el destí de les paraules i del nostre poble.  
 Si demà és avui,  
 no ho entenc. Dec estar tocat per un corc  
 pervers. Em resistesc a deixar-me endur  
 pel corrent.  
 No ho entenc!  
 El meu cervell segueix viatjant  
 pels viarans de l'esperança.

Son Oliva  
 Josep Antoni Calvo

## Els "grossos" no volen reciclatge

Pessetes, dotze mil milions  
 valdrà s'incineradora;  
 els romaguers amb sa mora  
 treuran més que tots es molons.

Taparà es paisatge  
 es baf que farà aquell lloc,  
 antes d'es fems pegar-los foc  
 és millor el reciclatge.

Pes clot amb tanta d'humitat  
 surtiran llengos buïnes  
 i amb aquestes "toxines"  
 algú estarà entebenat.

Han firmat allà i aquí  
 sense aturar es Parlament,  
 me pensava que es president  
 d'U.M era mallorquí.

Jo no crec que m'arribarà  
 aquest baf de Son Nuviet,  
 com que ja som un poc veiet  
 no quedarà temps d'ensumar.

Dolent serà es pasturatge  
 per ses euveies pasturar,  
 i si es pastor vol formatjar  
 podrà es seu formatge.

Bativ-el-nan es formatge  
 pot tenir gust de llixivet  
 si ho duen a Son Nuviet  
 en lloc de fer reciclatge

Si un està gat de set  
 no pega a cap farola,  
 duis ses cenres a Bunyola  
 però no a Son Nuviet.

O a sa finca d'un que hi té  
 que se passetja tan campant,  
 però si ell te cap infant  
 sabrà lo que és un merder.

Si genera electricitat  
 mos surtirà més barata,  
 brillarà com sa plata  
 una vegada tot cremat.

Ja que van per Vilafranca  
 es camions de bassura,  
 d'es fems, sa nostra factura  
 mos pudria surtir franca.

J. Nigorra

# FUSTERIA BOVER

*C/ Dels Rocabertí, 29 - Tel. 56 01 05*

**PORTES VIDRIERES, PERSIANES,  
 ARRAMBADORS I TUTTI FUSTA**

**Bar S'ESQUITX**  
**BON AMBIENT • BONA MÚSICA**

**QUE PASSEU BON CAP D'ANY**

## A l'entorn del patrònim Sifre o Cifre

L'origen germànic del nom de família Sifre ha estat afirmat per nombrosos investigadors francesos, catalans o italians. Per a Enric Moreu-Rey els noms Xifré, Xifre, que no tenen cap connotació numèrica, són datats ja al segle IX i deriven dels antropònims germànics Sinfred o Simgifred (val a dir que en aquest segle la implantació carolíngia al Languedoc i la Catalunya Vella és un fet). El també català J. Bellver confirma l'origen germànic dels noms, escrits Sifre, Sifré, Cifre, Xifré, Xifren, i els dona com una variació de Siegfried (Sieg= victòria i Fried=pau), que significaria la Pau Victòria o la Pau Triomfant. També Pere Verdguer ens recorda que tots aquests patrònims són un de sol, que a l'origen era Siegfried, l'heroi mític dels alemanys, l'heroi de la "Tetralogia" de Richard Wagner. Afirmar, l'estudiós nord-català, que el nom en qüestió és format, com és força habitual, de dos elements: **Sieg**, victòria, i **Fried**, pau. Sieg provendria d'una arrel indoeuropea, **segh**, que volia dir agafar, tenir, mentre que Fried derivaria d'una altra real indoeuropea, **prei**, que volia dir estimar, agradar, plaure.

A Occitània els Sifre o Siffre són nombrosament documentats. Ja en el segle VII trobam un tal Siffrein, bisbe de Carpentras (Provença), que més tard seria proclamat sant (i que té la festivitat el 27 de Novembre). Quirbajou, Marsan, Nebiàs, Rodona, Caudons, Brenac, Campanha, Cailha, Galinagues, són alguns dels vilatges on descobrim el cognom Siffre. Concretament l'eix Quirbajou - Coudons - Nebiàs - Puivert sembla tenir el major nombre de persones amb aquest llinatge. Ho confirmen els registres d'Estat Civil, els arxius comunals o parroquials... o una visita als cementiris tot esguardant-hi les creus.

Reprent les fonts catalanes (Alcover, Moll), ultra la referència germànica ja citada, el cognom Sifre és present a diverses ciutats i poblacions del País Valencià (Alzira, Vila-real, Algemesí, València, Almassora, Tàrbena, etc.) i a Mallorca (sobretot a Pollença), on usualment s'escriu Cifre.

Així doncs, i ateses les profundes relacions entre Catalunya i Languedoc durant tota l'Edat Mitjana, és gairebé segur que contingents occitans passassin a repoblar les, aleshores, noves terres catalanes, suara esmentades, i més encara després de la repressió ferotge de l'anomenada heretgia èatar o albigea per part dels falcons del nord i la consegüent ruïna de la civilització occitana. És així que els lligams històrics i culturals entre les dues nacions veïnes esdevingueren, si cal, més humans amb la barreja de sang catalana i occitana. Els Cifre de Pollença en són bona prova.

Andreu Salom i Mir.

## Set xafardera

Un poble qualsevol. Un carrer a l'atzar. Un grup de gent xerrant.

- "Idò m'han dit que en fulano mengano..." -

La seva veu baixa simbòlicament de volum, mentre els ulls giren a tots costats per descobrir la possible presència d'un no volgut. Silenci. S'acosta algú pedalejant tranquil·lament la seva bicicleta.

- "Va bé tot?" -

- "Sí, sí, va bé, va bé" -

El nyic-nyac de la bicicleta va minvant d'intensitat. Ja és prou enfora.

- "Idò com deia, en fulano mengano..." -

Els oients baden uns ulls com a plats fondos, al mateix temps que orienten el pavelló auricular cap al focus emissor. Són instants d'intriga, d'emoció, d'ansietat. Silenci. El pas d'un vianant no detectat els ha sorprès de nou.

- "Adéu" -

- "Adéu, adéu" -

Via lliure.

- "Bé, abans de dir-vos lo d'un fulano m'heu de prometre, però, que no ho direu a ningú, perquè jo ja ho havia promès..." -

- "Sí, sí, tranquil·la, no passis ànsia per això..." -

Aquests cossets ja no poden més, tenen unes ganes rabioses de saber les últimes novetats del poble. Les seves animetes volen, però, notícies escandaloses, immorals, prohibides per la societat poblerina.

- "No, i és ben vera el que diré. M'ho ha contat gent de confiança, que en fulano mengano..." -

A la fi sentiran el pecat del pecador. A qualcun d'ells/es la bava ja li penja de bon de veres, finant en un petit bassiot enmig dels peus (anava a dir enmig de les cames).

- "..." -

Ho estan sentint, la pell se'ls torna de gallina del plaer que estan experimentant, però en volen més, més plaer, més morbo, volen sang!!, fetge!!, estan bavant com mai ho havien fet. Aquesta mala bava ja no es pot aturar. La secreció de les glàndules salivals és imparabile. Ells/es encara no se'n temen, però s'estan ofegant a poc a poc, dins el líquid viscos creat per ells mateixos. Ja és massa tard. La seva set xafardera no els ha servit de res.

Guillem Bauzá i Sastre.

**BAR**  
**SA PLAÇA**

PA AMB OLI - PLATS  
COMBINATS I TAPES VARIADES

*Vos desitja bones festes*

Plaça Major, 6 - Tel. 56 03 15 - VILAFRANCA

# Una passa envant, però no serà un camí de roses

Ja ens trobam a punt de girar altre cop la fulla i començar un nou any. Efectivament som al mes de desembre, un mes ple de festes, però no unes festes com qualsevol sinó aquelles on la gent pareix que s'uneix, per ventura, més que mai. I no sé ben bé perquè. Car el lògic seria que hi hagués amistat cada dia. Sigui quina sigui la resposta o el que cada un pensi, per les festes de Nadal hom parla de deixar de banda els odis entre uns i altres. D'això m'agradaria donar-vos la meua opinió. Us xerraré de pau, però no en el significat exacte de la paraula sinó de la repercusió de quan se'n concedeix un premi per ella dins l'àmbit internacional.

Quan s'atorga un guardó sol passar el mateix sempre: no plou a gust de tothom. Els premis creats per Alfred Nobel han estat polèmics des de què naixeren per una raó elemental: no poden satisfer totes les exigències creades per uns guardons que figuren entre les més famoses del món.

Tret d'aquells del camp de la ciència i de l'economia on -tots ignorants- callam com un mort per tal de no ficar el peu, els criteris utilitzats pel Comitè Nobel en la concessió dels premis són polèmics. I el criteri mai és més fràgil i discutible que a l'hora de discernir qui mereix el Nobel de la Pau i per què. El mateix testament del creador dels guardons parlava de concedir-lo a qui "hagi fet el millor per la fraternitat entre les nacions". Amb la qual cosa deixava sembrada l'ambigüetat perquè no especificava si l'èmfasi havia de recaure en la trajectòria d'autèntics homes de pau o en el resultat de certes gestions. L'apel·lació a la fraternitat tampoc solucionava gran cosa, ja que aquesta paraula -com llibertat, veritat, solidaritat, igualtat, amor, etc.- solen interpretar-se segons el color del vidre amb que es mira.

Si aquest vidre és el de la rabiosa conjuntura política, la polèmica està servida. Fa anys que un polític britànic deia que dels terroristes estrangers millor no parlar-ne en veu molt alta puix amb el temps un pot trobar-se'ls de caps de govern. Ha ocorregut en més d'una ocasió. Però quan es pensa en el Nobel de la pau, es pensa en la mare Teresa de Calcuta, o en Ghandi, o na Rigoberta Menchú. No es sol pensar en terroristes com tampoc en conversos ocasionals o en polítics en exercici. Més bé els pensaments s'encaminen cap als terrenys de l'espiritualitat, el bé comú, el perdó, la misericòrdia i el sacrifici, i no cap a qualsevol altra lligada amb el fanatisme. La pau és un bé tan preciós que seria probablement més seriós i lloable concedir-lo a pacífics esforços i permanents. Però ja podem començar a explicar a la gent que primer cal dedicar-se al que els teus oponents qualificaran de terrorisme. I és així perquè qui cregui que els Nobel de la Pau premien trajectòries exemplars està equivocat.

El model s'ha tornat repetir. Dos estadistes han estat guardonats amb el Premi Nobel de la Pau. Sembla que per ser nominat amb el preuat guardó compta molt haver protagonitzat un llarg conflicte armat i haver iniciat negociacions relacionades amb un alto-el-foc o cessament d'hostilitats. Que no us vengui denou si d'aquí uns anys l'atorguen al cap dels serbis a Bòsnia, R. Karadzic. El model va ser inaugurat per Henry Kissinger, l'any 1973. El secretari d'estat nord-americà va compartir el premi amb el líder comunista Le Duc Tho, per les converses que van posar fi a la llarga guerra de Vietnam.

Cinc anys després, Anwan al-Sadat i Menahem Begin van repetir l'esquema. Si en el primer cas eren un jueu americà i un asiàtic els premiats, ara eren el president egípc i el primer ministre israelià els que compartien l'honor d'un abraç amb sabor a glòria.

L'any passat, l'actual president de Sudàfrica i l'anterior van compartir l'honor de ser declarats Nobel de la Pau. Nelson Mandela i F.W. De Klerk eren blanc i negre d'uns premis per la via del reconeixement dels dos oponents com a parts inseparables d'un conflicte racial i civil. Engarjolador i engarjolat fosos en un emotiu abraç.

Ara, la gota ha fet vessar el got. Després de certes reticències -que suposaren que Kaae Kristiansen, membre del Comitè Nobel, dimís en desacord amb la concessió del premi al cap de l'OAP acusant-lo de tenir un passat massa sanguinari -s'aconseguí que el premi es repartís

en tres parts de les dues confrontades. El primer ministre israelià Yitzhak Rabin i el president de l'autonomia palestina i cap de l'Organització per l'Alliberament de Palestina (OAP) Iasser Arafat, compartiren cerimònia amb Shimon Peres, el ministre d'Afers Exteriors de l'Estat d'Israel i així foren fidels a un contracte protocolari que es va iniciar amb la signatura dels acords d'Oslo. Ves per on, seu del mateix Comitè Nobel.

Més encara: el Nobel de la Pau s'ha quedat curt. És injust que recaigui només damunt tres persones quan hauran de ser dos pobles els que hauran d'arraconar odis ancestrals i practicar el difícil exercici de la convivència pacífica. Però a més de quedar-se curt pot resultar, per desgràcia, prematur. Són molts els que estan disposats a destrossar els acords de pau per qualsevol mitjà que estigui al seu abast, ja sigui per interessos econòmics o per fanatismes suïcides.

La concessió del Nobel just quan acabava en tragèdia el segrest d'un soldat israelià per HAMAS (*Moviment de Resistència Islàmica*) confirma el que esperaven uns i altres: un moment de felicitat seguit d'un esclat de violència assassina.

Les posicions extremes d'uns i altres fan que siguin pocs els que esperen que el procés pacificador sigui un camí de roses. Només demanam que l'aconseguï fins ara no es perdi i rebenti davant l'acció dels interessats en tirar a baix la complicada dinàmica de la pau.

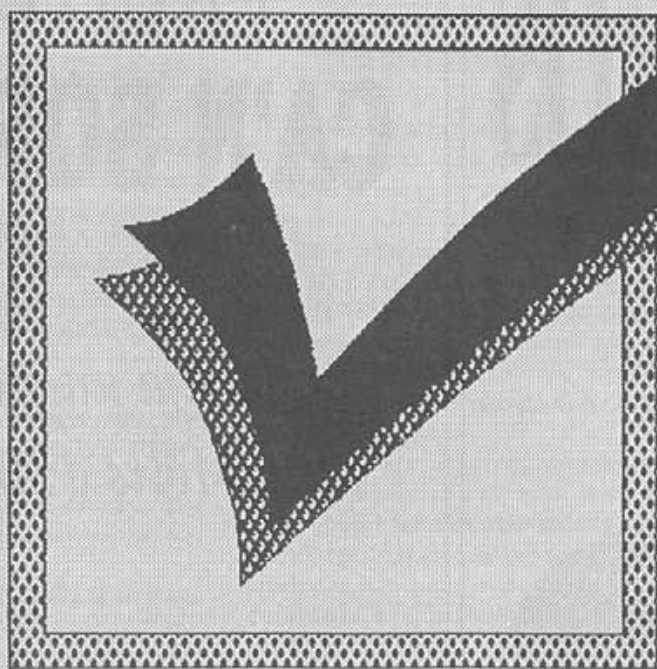
Ja hi ha hagut massa odis acumulats i massa injustícies com per no alabar i respectar les recents passes per aconseguir la pau a la Terra Santa. Però d'aquesta lloança i respecte al premi Nobel de la Pau pensant en la mare Teresa, Elie Wiesel o Metges per a la prevenció de la guerra nuclear- hi ha un abisme anomenat *memòria*. Una memòria massa recent per oblidar-nos dels morts d'aquella Olimpíada, dels morts dels aeroports, dels cotxes-bomba. com per no acordar-se, també, dels braços romputs amb pedres i els nins tirotejats al carrer. Dels innocents, en una paraula. La firma de documents i les bones intencions no aconsegueixen evitar que molts no puguin oblidar la sang vessada. Perquè aquest any el Nobel de la Pau reforça la mala impressió de què a més mort, més possibilitats de triomf. Inclús, ara, de premi Nobel.

Convé que la pau s'estabilitzi definitivament entre àrabs i jueus. Però tant a l'Orient com a l'Àfrica del nord amenaçada pel fonamentalisme, l'únic que pot crear estabilitat política entre adversaris i posar les bases d'una pau de llargada durada és la combinació del desenvolupament econòmic amb sistemes polítics més justs que concedeixin drets als seus súbdits envers d'exigir-los simples deures.

*Desenvolupament és el nom exacte i vertader de la pau.* Les grans paraules, les declaracions solemnes, els compromisos simplement verbals no basten i, a vegades, són contraproductius perquè no serveixen per res i encenen esperances que, quan no es realitzen i es frustren, generen més odis i menys pau. El que suggereix aquella frase és molt explícit: si a una zona hi ha fam, incultura, absència de serveis elementals, malalties i epidèmies en augment, escasses possibilitats de millora i ascens social i nul respecte als drets de la persona, no hi ha ni hi haurà pau en aquesta zona. En una paraula, sense desenvolupament econòmic, cultural, assistencial i polític, la pau és un miratge: a l'antiga Palestina i a qualsevol part del món.



Joan Barceló



# ASSESSORIA FISCAL LLORENÇ GARÍ

**MOLTS D'ANYS!**

**Despatx a Vilafranca**  
**DIMARTS I DIJOUS:**  
Carrer de Sant Martí, 18  
Tels. 56 06 80  
Vilafranca de Bonany

**Despatx a Palma:**  
Carrer Manacor, 14 - 2n.  
Tels. 46 94 68 - 46 95 68  
Fax: 46 94 69  
07006 Palma de Mallorca

# BAR CA'S ROS

Especialitat  
en tapes variades  
i berenars

MOLTS D'ANYS  
A TOTS

Avda. Escoles, 4 VILAFRANCA

# FRUITES CA'N SOPETA

*Vos desitja un Bon Nadal  
i Molts d'Anys !*

Ctra. Palma, 127

**TUCASA**  
ES MAGATZEM D'ES PLA, S.L  
C.I.F.:B 07677883

*Materials per a la construcció - Ceràmiques*

Ctra. Palma - Manacor, Km. 38  
07250 VILAFRANCA

Tel. 56 01 54  
Fax 56 06 15

Rondalla depravada

Ha arribat Nadal, i també...

Ara ve Nadal i menjarem torró, beurem cava i ens trobarem amb familiars i amics que, sols en aquestes ocasions, tenim l'oportunitat de veure. Així mateix intentarem fer la vida als altres, el més agradable possible, encara que ens obliguin a repetir, una i altra vegada, els mateixos coverbos de l'any passat. Però Nadal no seria Nadal sense fer un exercici d'humilitat i comprovar com el món cada dia és més boig i desenyat. Podeu contemplar, pel televisor:

\*com Bòsnia és una mar de sang, com el Rei repeteix el mateix discurs de cap d'any.

\*com l'amo en Biel s'infla d'arrossos bruts aquí i allà,

\*com el presentador de televisió s'equivoca a l'hora de donar les 12 campanades.

\*com a Ruwanda no han solucionat les lluites ètniques, com al Consell Insular continuen a marxar forçades cap a la incineració.

\*com a la televisió els anuncis de joguines ens posen histèrics de tant repetir-los.

\*com l'indiote per dinar el dia de Nadal ens rebenta l'estómac després d'una nit de disbauxa.

\*com Mallorca és ven als estrangers.

\*com els polítics inconscients aprofiten les festes per fer campanya electoral.

\*com l'integrisme islàmic allunya els continents.

\*com, pels nins, el "Rei Leon" ja és més important que Jesús.

\*com el 0'7 per cent del pressupost dels organismes públics no basta per paliar la fam al món.

\*com els ignorants fan de la seva condició un dogma de fe.

\*com "Chiquito" ha canviat els hàbits de la llengua parlada.

\*com el president de la "Real Academia de la Lengua Española" es queixa que el castellà està en perill.

\*com és possible que en Mendoza es presenti a la presidència del Madrid.

Com, perquè, quan, a on... Després de fer aquell anàlisi no em queixaré del còmic del dia de mitjana festa i em semblarà que el torró d'oferta caducat, el cava i l'indiote carregat d'espècies són el millor que em pot passar dins la meua vida. Molts d'anys.

Jaume Sansó i Caldentey

Incendis forestals  
destrucció total

Els incendis forestals són un dels delictes ecològics més greus i amb més conseqüències: destrucció dels paisatges naturals i els hàbits de la fauna, desequilibri dels cicles naturals, destrucció dels recursos, danys econòmics i socials, pèrdues de vides humanes, erosió de la terra, disminució dels aqüífers, contaminació atmosfèrica i l'increment de l'efecte hivernacle. Cada vegada hi ha menys arbres i més fems.

De cada any hi ha més incendis, malgrat que aquest any ha estat desastrós, hi ha hagut set vegades més incendis que l'any passat. Les comunitats més afectades han estat la de Catalunya, la de Múrcia, i la de València, la més cremada. Si a València segueix aquest ritme d'incendis en 14 anys haurà desaparegut tota la flora d'aquesta comunitat.

Una altra comunitat també molt afectada, ha estat la nostra. La passada temporada ja hi va haver el gran incendi de la Serra de Na Burguesa a on es cremaren un gran nombre d'hectàrees i aquesta temporada fou la zona d'Andratx, la Trapa on també fou escandalós l'àrea cremada. La majoria d'aquests incendis són a causa de l'home, només un 5 % són per causes naturals. Dites causes són: un foraviler i pastor despistat que per eliminar les males herbes, o els pastorals, ho crema sense ser conscient del que pot provocar, un caçador pensant que pot afavorir la caça, l'especulador sense escrúpols que cerca terra per urbanitzar, o canviar el preu, en el mercat de la fusta, l'ignorant que intenta emprar el foc com a signe de venjança o protesta, el mal ús del foc d'un excursionista, etc...

QUÈ PODEM FER NOSALTRES?

-Difondre els mals socials i ecològics que produeixen.

-Avisar als servicis d'extinció si veim qualque foc o ajudar a la seva extinció.

-No fer foc per eliminar matorral.

-Exigir a les Administracions responsables millors mitjans i prevencions per evitar el foc.

Si tot segueix igual d'aquí a 140 anys no quedarà ni un sol arbre per cremar al nostre país. Ajudau-mos a evitar que això no passi.

Sebastià Sansó.

Cançons per

La Trapa

editat en disc compacte,  
amb 18 temes (70 minuts) de la millor música en català:

- AIRES FORMENTERENCS *Frescor de matinada*
- AL TALL *Per Mallorca*
- BIEL MAJORAL *Sa madona*
- COANEGRA *Mai no hem estat a Marràqueix*
- GUILLEM D'EFAK *Les Illes*
- JOAN BIBILONI *Records de Son Amengual*
- JOAN MANUEL SERRAT *Pare*
- JOSEP TERÓ *Aiguamolls*
- LLUÍS LLACH *Alé*
- MARIA DEL MAR BONET *Sa Dragonera*
- MARINA ROSSELL *Impossibile, soroll, impossible*
- MÚSICA NOSTRA *Es Trenc*
- OVIDI MONTLLOR *Dóna'm la mà*
- RAIMON *Lo jorn ha por*
- SOMNIS BLAUS *Boires matinals*
- TOMEU PENYA *Cabrera*
- UC *Cançó de vesprada*
- URBÀLIA RURANA *Pur de cor*

Els artistes i les seves cases discogràfiques col·laboren desinteressadament en aquesta edició limitada.

Els beneficis de la venda seran destinats a la recuperació de l'ecosistema de la Reserva Natural de La Trapa, totalment destruït per un incendi forestal el passat mes de juny.



Grup Balcar d'Ornitologia  
i Defensa de la Naturalesa  
Vul. 1, 36. 07001 PALMA  
Tel: 72 11 05

Fora i Morera, 11  
07003 PALMA  
Tel: 71 33 16

PER L'ETIQUETATGE  
EN CATALÀ  
de la Coca-Cola



ridau al  
telèfon del  
consumidor  
de Coca-Cola  
(gratuït)

900-60 60 60

Plataforma  
per la  
Llengua

# El teu esforç pot ajudar a protegir el medi ambient

Selecció dels fems i utilitzant els contenidors apropiats

## Aprofita els Punts Verds

### PAPER



CONTENIDOR RECTANGULAR BLAU

**Sí** tot tipus de paper, preferentment d'oficina, revistes, diaris...

**No** papers bruts, amb restes de menjar, oli...

### CARTÓ



CONTENIDOR RECTANGULAR BLAU

**Sí** cartons de tot tipus, doblegats o tallats perquè ocupin poc espai.

**No** tetrabrics, perquè tenen una làmina plastificada o d'alumini a dins.

### ROBA



CONTENIDOR IGLÚ VERMELL

**Sí** roba i sabates que es puguin tornar a utilitzar.

**No** roba bruta. Sabates molt gastades.

### LLAUNES

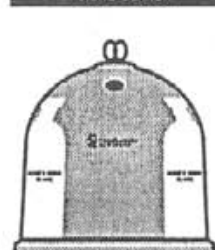


CONTENIDOR IGLÚ PLATEJAT

**Sí** llaunes de begudes i de conserves.

**No** altres objectes metàl·lics.

### VIDRE BLANC

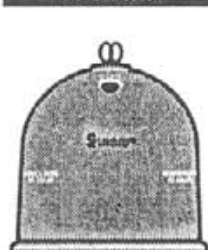


CONTENIDOR IGLÚ BLANC

**Sí** botelles i pots de vidre transparent sense els taps.

**No** taps ni bombetes.

### VIDRE DE COLOR



CONTENIDOR IGLÚ VERD

**Sí** botelles de vidre no transparent (verd, ambre...) sense els taps.

**No** taps ni bombetes.

### PILES DE BOTÓ



CONTENIDOR GROC

**Sí** tan sols piles de botó. Els comerços poden sol·licitar un contenidor propi que recollirà l'Ajuntament.

**No** altres tipus de piles.

### ALTRES PILES



CONTENIDOR GROC

**Sí** tots els altres tipus de piles que no siguin de botó.

**No** piles de botó.

### OLI DOMÈSTIC



CONTENIDOR QUADRAT Taronja

**Sí** oli comestible que ja no s'utilitza (d'oliva, soja, gira-sol...)

**No** oli de maquinària.

### OLI MINERAL

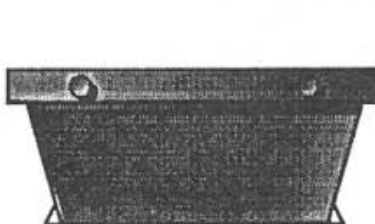


CONTENIDOR QUADRAT GRIS

**Sí** oli de maquinària.

**No** oli d'alimentació.

### TRASTOS VELL



CONTENIDOR METÀL·LIC GROS

**Sí** objectes i trastos que ja no s'utilitzen. Si són molt voluminosos és preferible telefonar al servei gratuït de recollida.

**No** restes de jardineria.

APROFITA ELS  
PUNTS VERDS

CENTRES DE  
RECOLLIDA  
SELECTIVA DE  
RESIDUS

És un missatge del



Consell Insular  
de Mallorca

per una Mallorca més neta.



## En Pep "de n'Andrevet", el millor especialista del volant

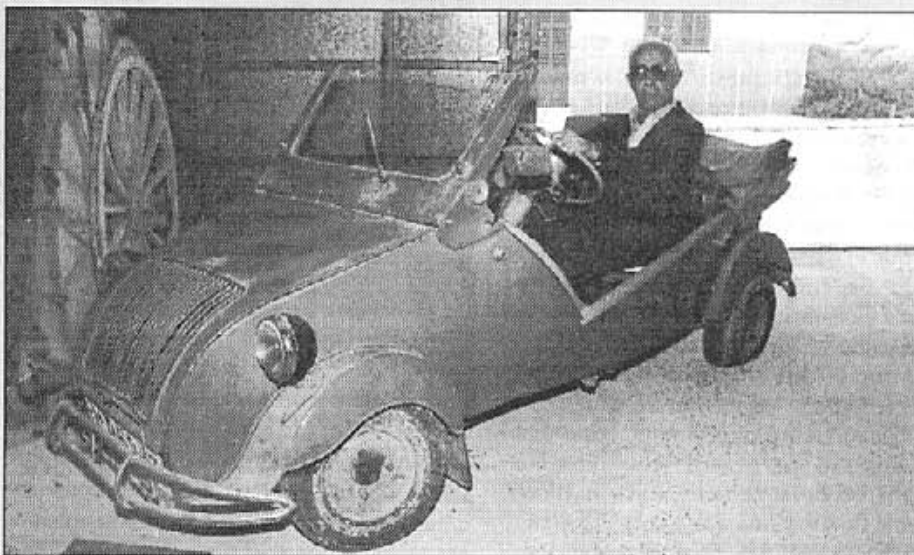
### Introducció

Si hi ha algú que ens pugui parlar millor sobre la vida a damunt la carretera, sobre els cotxes i el seu maneig, aquest és en Pep Sansó. Amb tota una vida amb els nassos davant el volant, aquest personatge, especialista dels vehicles de motor, ha estat un dels millors "col·leccionistes" d'unitats de longitud de tots els temps. La seva "fulla de ruta", on hi trobam inscrits (i aferrau-vos-hi fort!) quatre milions set-cents mil quilòmetres, xifra que equival a unes 120 voltes completes a tota la Terra, avala clarament el que acab de dir. I, tot això, sense moure un peu o, més ben dit, una roda, de Mallorca mateix.

Una mitjana de 600 a 1012 quilòmetres diaris (que és la vegada que n'ha fets més) i, encara més difícil, sense haver tengut mai cap denou, és mala de superar, sobretot, si parlam d'un període de més de cinquanta anys.

D'un caràcter jovial i alegre, i sempre disposat a fer riure aquells que es troben al seu voltant, la seva vida no ha estat gens monòtona ni avorrida, tal com algú podria pensar que s'esdevindria amb una feina com la seva, sinó ben moguda i divertida. El secret, la clau d'aquesta qüestió, crec jo, no s'ha de cercar tant en la classe d'activitat com en el tarannà i personalitat d'aquell que la viu. I, essent un home com en Pep el protagonista, a la pel·lícula hi pot arribar a sortir de tot. Ja veureu...

Andreu Bauçà.



**-Bé, Pep, crec que la primera cosa que ens hauries de dir és quan aprenegueres de menar cotxe.**

-Segons diuen els vilafranquers antics, vaig aprendre més aviat a conduir que a caminar. Car, a dotze anys ja vaig aprendre de manejar un cotxe amb mon pare, dins un sementer de Sant Martí. Allà, posant dos macots i dues herbotes que es vessin de lluny, em feia fer cul enrera, per aparcar. Aquestes pràctiques, les feia amb un Citroen cinc cavallets, que només era un dir, perquè ja en duia quatre de ben morts. Me'n record que, quan ja en sabia, vaig dur ma mare a fer una volta per dins la Vila: tothom ens mirava, però ningú no em veia, tan petitó era.

**-Supòs que deus haver menat un bon repertori de cotxes, en tot aquest temps...**

-Jo et diré. el primer que vàrem tenir va ser un cotxe marca "Unic", francès, de deu cavallets. Era petit, però feia la feina ben feta. Pensa tu que una vegada hi vaig carregar devuit persones: deu dins el cotxe, amb jo; quatre a damunt el pujador d'una banda, aferrats així com podien, i quatre més a damunt l'altre; a més de tota aquesta parafarnàlia, i encara que sigui

*En Pep ha recorregut  
4.700.000 Km. xifra que  
equivaleix a unes 120 voltes  
completes a tota la Terra*

mal de creure, entre les rodes de recanvi i el parafang hi duia sacs i cols i dues bicicletes més entrepassades amb els passatgers. I això per un camí sense asfaltar. I pols per tot. Res, que allò pareixia més un carrossa que havia de sortir per Sant Antoni, que un cotxe de passatgers.

**-Què és que fèieu el Correu, amb aquest cotxe?**

-Sí. En aquelles hores jo feia el Correu, que era anar de Vilafranca fins a l'Estació del tren de Sant Joan, cada dia tres vegades, i, que jo me'n recordi, no en vàrem perdre cap mai. Aquell cotxet era el rellogte de tothom. Tothom que feia feina per foravila, com que sabien l'hora que tenia la partida de la vila, tot d'una en veure'm, ja sabien l'hora en què es trobaven.

Pensa tu que a Sant Joan ja em coneixien com a "en Pep des Cotxet". A més de gent, també havíem preparat el cotxe a la banda de darrera amb una maleta a posta per dur-hi mercaderies. Hi havia molta gent de la muntanya que, fent contrabàndol, venien a Es Pla per bescanviar oli per farina, ciurons o qualsevol cosa d'aquestes que es fan per aquí. Idò, com et deia, una vegada, anant cap a Sant Joan, els pagesos que feien feina per allà em miraven i em deien "Pep!, Pep!", movent la mà insistentment. I jo, sense pensar que hagués passat res, sinó que aquella genteta em saludava, seguia envant, fins que, adonant-me que aquella "amabilitat" ja començava a passar de mida, em vaig girar a darrera i va ser que havia perdut la maleta pel camí. Per tot hi va haver farina.

**-Quines aventures, Pep...**

-Ui, si et digués, saps que me n'han passades, de coses!

Una altra vegada, quan vaig anar al treure aquest "Unic" de la cotxeria que teníem allà baix, es va posar en marxa i no el vaig saber aturar. Res, que aquell cotxet no se'n pensà cap més que anar a pegar a Ca Madò Clara, que estava a l'altra banda

de carrer. Ja et pots imaginar, tu, quina escena que va ser aquella! Vaig fotre les portes i mig frontis per avall. I aquella dona, vengà crits i rebumbori per la pardalada que havia feta.

I en vaig fer molts, de viatges de mercaderies. Cada dissabte anava de La Vila cap a Palma, carregat amb vuit persones, botiguers, sempre els mateixos.

**-I eren forts, aquests cotxes, o només eren llaunes damunt rodes?**

**-Si eren forts? Re-cent punyetes, si ho eren! I molt!**

Mira, et contaré una feta que em va succeir perquè veges que és ben cert tot això que et dic.

Un dia, amb aquest "Unic" venia tot xalest de l'Estació, carregat de gent que ja no hi cabia ni un cap d'agulla. I, trup-a-trup, trup-a-trup, la qüestió va ser que el meu "fenomeno" se va aturar. Aquell cotxet, aleshores, no duia bomba, sinó que duia una cosa que es deia "dida", que era per allà on passava la benzina. Jo, pensant-me de tot d'una que era la dida, que havia fallat, baix del cotxe, obre el capó i, re-cent mil llamps!, la culpa no va ser de la dida sinó que va ser el dipòsit d'oli: estava més eixut que una bassa a l'estiu! Res, vaig dir als passatgers que m'esperassin, que anava a cercar un mecànic. Caminant per foravila, vaig arribar fins a una era i vaig demanar a l'amo una bicicleta. Res, que la me deixaren i, així com vaig poder, em vaig entregar a cal mecànic de Sant Joan. Mentrestant, la gent m'esperava enmig del camp, entretenint-se menjant figures per aquell redol. L'animalada va ser que aquell mecànic no va tenir gens d'oli. Jo, ja trobant-me estret de bon de veres, li vaig dir a veure si me'n podia dur una latreta d'oli brut que vaig veure per allà. La me'n duc, torn agafar la bicicleta i, tris-tras, tris-tras, cap al cotxet manca gent. Li vaig posar aquell oli brut, el vaig excitar, i, au idò toca-la-hi!, tot d'una es va posar en marxa!! I amb aquell mateix oli encara va marxar una bona partida d'anys! No és com ara, no, que els cotxes són tan fins i delicats!

**-I llavoneses...**

-Llavoneses vàrem comprar un citroenet de dues places, cinc cavalls, que, ben igual que l'Unic, anava amb benzina i l'havies de posar en marxa amb una maneta.

Aquest citroenet era descapotable, i anar per foravila amb aquella eina quan plovia era tota una aventura: estava ple de goteres i, quasi sempre, havíem de treure un paraigua. Ja em diràs, tu, quina estampeta que devia parèixer allò!

Un dia que anava camí d'Ariany amb



aquest mateix cotxet, es va posar d'aigua. Res, vaig arribar així com vaig poder a aquest poble, amb aigua fins a mitjan cama, quan vaig afinar davant meu el batiport de l'església. Sense pensar-m'ho dues vegades, l'hi envel cap allà i hi arracon el cotxet. Me'n vaig a fer un cafet, per recuperar-me de la remullada que havia aplegat. Amb això, que quan torn, ja hi havia el municipal, tot nerviós, que em va dir que a on s'havia vist mai deixar aparcat un cotxe dins l'església, que a veure si no estava bé del cap. I jo, fent-me l'innocent, li vaig enflocar que, com que no anava mai a missa, m'havia pensat que allò era un porxo i, com que plovia i apareixia que estava desocupat, hi havia deixat el meu citroenet. La cosa no va passar d'aquí, però és ben normal que aquell guàrdia agafàs una bona nerviada: eren devers les onze del dematí, que és quan solen fer l'ofici, i a l'hora de sortir al carrer, la gent es topava amb aquell faristol que els embossava!

Saps que en feia, d'animalades! Això sí: sempre sense fer mal a ningú!

Altres vegades me n'anava amb en Joan "Peller" i amb en "Poca-feina" a carregar benzina al que ara és la Plaça de la Constitució...

**-Perdona, Pep, o en aquell temps la benzinera era allà?**

-Sí, era al cap-de-cantó de la casa d'en Salvador de Sa Llet, allà on abans era s'Estany. L'havies de carregar amb una manxa. Després la llevaren i en posaren una altra al cap-de-cantó d'allà on està en Salvador Morei, a Ca Na Cota.

Bé, seguint amb allò que et contava just suara, una vegada teníem el dipòsit del citroenet ple fins a vessar, ens n'anàvem

cap a la caseta de l'estació del tren de Manacor i, d'aquí, cap a un pontet que hi havia anant cap a Petra. Un poc abans d'arribar a aquest pontet, preniem fua i posàvem el cotxe "a tope", que eren uns 35 km. per hora, i, en arribar al pontarró, ens alçàvem que pareixia que havíem de prendre el vol. I això, ho anàvem repetint una i altra vegada fins que acabàvem la benzina. Llavoneses, moltes vegades havíem de tornar a peu cap a La Vila, empenyent el cotxe.

Ara em ve a la memòria que amb aquest citroenet me n'anava a la plaça de La Vila, que en aquell temps era ben plana. La Plaça, aleshores, pentura encara més que avui dia, era el nucli central de La Vila. Era allà on hi havia més trui. Amb cinc cafès que hi havia (Can Jordi, Can Paloni, Can Tià Cranc, Ca l'amo en Bernat Rumbande i Ca l'amo en Miquel de Sa Botiga Nova), tots cinc a cap-de-cantó, ja n'hi podia haver, ja, de trui. Bé, la qüestió és que, primer, feia una volta amb el volant, hi fermava un venciset, quan ja tenia calculat l'angle, i, després, posava una pedra a l'accelerador, sempre amb la mateixa marxa posada. Ja em diràs: aquell cotxet, trup-a-trup, trup-a-trup, anava voltant i voltant tot solet per allà. Tothom, en veure allò, ja sabien que havia estat en Pep "de n'Andrevet", i ja no els venia de nou res, coneixent, com coneixien, bé les seves bromes. Jo, mentrestant, matava el temps dins qualche café d'aquells. Saps que hi estava de ben ensenyat, aquell cotxet!

**-Aquest citroenet estava fet una atxa!**

**-Sí, i no ho saps bé, tu!**

De vegades, amb en Tià Cranc, com que foradàvem, anàvem de Vilafranca a

Manacor fora gomes i, trac-a-trac, trac-a-trac, fins que arribàvem. Altres pics, aquell cotxet anava carregat de porcellets petits i anàvem a fer dues voltes per dins Manacor i aquells animalons, nyic-nyac, nyic-nyac, amb un renouer que tothom es girava a veure què era allò.

I rèiem per les butxaques?

Un altre dia anàrem a Porreres i penjàrem a davant el Citroën un rètol que deia "La Policia" i un altre a darrera que deia "Nos persigue". Quan hi arribàrem, partírem a fer renou amb la bocina perquè la gent ens miràs i, en veure el rètol de davant, ja em diràs, tothom posava una cara d'espant i pomes agres que era gros; però, quan ja havíem passat i veien l'altra part de la broma, llavonses tot eren rialles.

**-I s'acaba aquí la història?**

-No, ni prop fer-hi?

Després d'aquest Citroën, compràrem un camionet de quatre tones, de catorze cavallets: un Ford Quatre.

Aquest camionet anava amb gasogen, o sigui, que funcionava amb clovelles d'ametla. Però no anava d'allò millor. Un pic, de La Vila fins a Palma vàrem haver de menester set hores. Ca! Saps que era d'incòmode! sempre havies de fer ben net el dipòsit perquè, sinó, no t'agafava el gas. Ben carregat de clovelles podies fer uns vint-i-cinc quilòmetres. Després t'havies d'aturar i tornar-lo carregar. Res, que era un bon empenyo.

Aquest camionet, juntament amb el Citroën de què et parlava abans, varen ser els vehicles de l'autoescola de Vilafranca per una bona temporada.

**-De l'autoescola de Vilafranca? Me'am, com és això?**

-Sí. Aleshores hi va haver molta gent que va aprendre a menar cotxe amb noltros: "S'Avionet", en Tià "Granc", en Tomeu "Pitja", en "Corró", etc. De tots els que vengueren per aprendre'n, el més graciós va ser en Rafel "Felet". Era un cas, aquest homenet. Si obries el capó del cotxe i, apuntant la bugia, li deies "què és això", ell et diria, sense pensar-s'ho pens, "una bugia"; però quan li mostraves la mateixa bugia fora del motor, ja no sabia què era. Era tan mal aprenent, que, quan hi havia el Ram, mon pare el duia als cotxes "de xoque" perquè allà fes pràctica. Tanmateix, no en va arribar a saber mai. Me'n record que, quan el duguérem a examinar, la cosa va ser de veure. En aquell temps, tot, teoria i pràctica, es feia seguit. Primer, li mostraren tres cartes (de només sis o set que, en total, t'havies d'aprendre), on hi havia dibuixats tres senyals de circulació. Pensa tu, no en va

endevinar ni una. Llavonses vengué l'hora d'examinar-se. Ara veuràs. L'enginyer li digué: "obri el capó". Ell ho va fer tament. Quan el capó estava obert, que totes les peces del motor es veien, aquell enginyer, assenyalant el carburador, li demanà: "meam, què hi ha aquí de dins" (que, per si no ho sabeu, és la "boia"). Ell, com que no se'n recordava del nom, li va replicar que allà dins hi havia una cosa redona amb un forat enmig. L'enginyer, però, volia el nom i, ja cansat que aquell només li digués "una cosa redona amb un forat enmig", tot empenyat li contestà: "què putes, una cosa redona amb un forat enmig! Què és? Un bunyol?". I l'amo en Rafel "Felet", en sentir la paraula "bunyol", tot convençut, li digué, pegant-li un toquet a l'esquena: "sí, això mateix, això mateix: un bunyol". L'enginyer aquí ja no va poder més de rialles, en veure que aquell que tenia a davant no hi podia fer més, i li va donar l'aprovat.

Me'n record que una altra vegada a devora l'església, al carrer aquell que hi pega l'arbre, i que fa una voltera seca, el mateix l'amo en "Felet", fent pràctiques amb mon pare, no va saber voltar i va pegar a la paret de l'enfront. Quan mon pare li demanà com és que havia fet allò, ell, tot tranquil, li digué que ho havia fet així perquè volia provar la potència del cotxe. És que era un cas, aquell homenet. L'animalada més grossa de totes, però, era que no sabia voltar menant. Cada vegada que havia de voltar un cap-de-cantó, aquella santa ànima s'havia d'aturar, girar el volant en la direcció que volia, i després tornar partir. És mal de creure, però era tament com t'ho cont.

**-I encara en tengueres més, de cotxes?**

-I un bon enfiloll! Un Hudson americà, molt llarg, com els que surten a les pel·lícules; un Renault de deu cavallets, però ben fets; una furgoneta Ebro de nou places; un Renault Gordini; un Volkswagen Polo; un R-5; un R-14...

**-I un Biscuter, o no?**

-Sí, i un Biscuter, que, per cert, encara tenim dins la portassa, de 175 de cubicatge. I era petit, però punyetero, aquest Biscuter!

Una vegada, estant a l'Hotel Bristol, em vaig afinar una alemanya ben grassa, que pareixia un armari, i, en veure el cotxe, em va dir: "Oh, good, good auto!". Jo li feia propaganda perquè pujàs, però ella es veu que no s'acabava de fiar. Quan li vaig llevar la vela de damunt i les portes, que també eren desmuntables, a la fi es va decidir i hi va pujar. Tan encantada va quedar de la volta que férem, que em va

donar cent pessetes de propina, que aleshores ja era molt.

**-No és per res, Pep, però en aquelles hores, que hi havia tans pocs cotxes, tothom et devia mirar badant uns ulls com a plats...**

-Sí. A tothom li venia de nou, allò. Ara bé, noltros sempre miràvem d'impressionar les femelles. Ens n'anàvem a tots els pobles, els vespres, amb un que m'acompanyava de copilot i que donava llum amb una pila. Car, el cotxe no duia llums. Me'n recorda que a La Vila, com a molts altres pobles de Mallorca, cada diumenge se solia fer el passeig. I, ja em diràs tu: noltros, ben arreglats, hi arribàvem amb la moto o amb el Citroën, descapotable, i, pardall, tothom xerrava fluixet-fluixet, i deien: "és aquest, el del Citroën". I jo, saps que en passava, de gust!

Però, no et pensis, no sempre anava bé la cosa: una vegada, a Ariany, les femelles em foteren fulles de figueres de moro a les butxaques del Citroën i, com que no les vaig veure, m'hi vaig seure, de manera que vaig arribar amb el cul ben ple de pues, i amb un mal que feia, allò!

**-I em dius que també tenies una moto?**

-Sí, una MW, i un bon accidentarro, que hi vaig tenir amb aquesta moto!

Jo anava amb una femella i, com que duia falda, es va enganxar per la roda de darrera. Vaig aturar la moto i vaig posar el peu en terra amb tanta mala sort que el vaig fotre a damunt una pedra; el peu em va llenegar i vaig caure de la moto, amb el manillar que em va traspasar. Per mor d'aquesta feta, vaig haver d'estar 47 setmanes a les clíniques, tres vegades combregat i extremaunciat, que ja estava a les darreres. Hi havia gent que, pensant que ja era mort, quan em tornaren veure, em posaren "El Ressussitado"...

\*\*\*

En Pep em segueix contant històries de les seves, tan divertides i entretingudes que un hi quedaria per sempre, escoltant aquell home. Encara que ja és hora d'anar-me'n, em decidesc a quedar-m'hi més temps. I ja fa fosca. Som a Palma, a un cinquè pis, assegut a una butaca que convida al repòs. Mentrestant, a fora se senten els cotxes, el riu incessant de vehicles mecànics. Soroll i trull, però, no m'impedeixen de seguir amb l'atenció de l'interessat les peripècies i vivències d'en Pep, sense cap mena de dubte el millor especialista del volant.

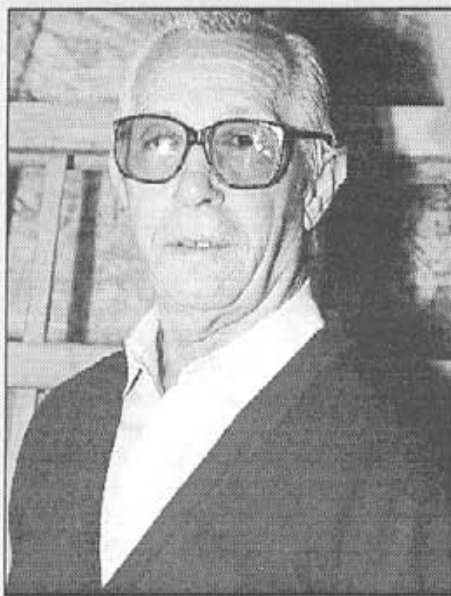
**Andreu Bauçà.**

## Perfil biogràfic

Pere Josep Sansó i Rosselló va néixer a Vilafranca ara fa exactament 67 anys. Fill del popular "l'amo Andrevet" i casat amb na Maria Salvà i Estaràs, de Valldemossa, té un sol fill, de nom Andreu.

A 12 anys va anar al Seminari, com era corrent aleshores, i, després d'estar-s'hi cinc anys, ell em diu, amb el seu parlar tan característic, que "en lloc de capellà em vaig fer "cap-allà"; en poques paraules, que va decidir de donar-li a cametes.

Acabat de sortir del Seminari, va començar a fer el correu de Vilafranca fins a l'Estació de Sant Joan (car, als dotze anys ja havia après de menar cotxe), acomplint el trajecte sencer tres vegades diàries. Al cap d'uns tres o quatre anys, però, el cridaren a files. Al quarter va seguir fent una feina relacionada amb la conducció, ja que fou el xòfer particular d'un coronell durant prop de set anys. Els caps de setmana, en arribar a ca seva, no descansava, sinó que tornava a prendre el correu que "l'amo Andrevet"



havia completat els dies feiners.

L'"Hotel Bristol", de Cas Català, en aquelles hores un dels més luxosos de Mallorca, va ser el seu proper destí. Foren nou anys més de conductor particular d'estrangers, en qualitat de "servei discrecional", fent excursions i, sobretot, anant de l'hotel fins a l'aeroport.

D'aquest treball clarament turístic, anà a parar a "Lavanderías Palma", traçant roba per tot arreu de Mallorca amb un camionot "Ebro".

Al cap de vuit anys es tornà a ficar fins el turisme, aquest cop, ja de manera definitiva. Durant més de trenta anys, i fins a l'hora de la seva jubilació, va fer feina per agències de viatges, amb el volant sempre en mà. Entre mig i mig, va alternar el "servei discrecional" amb la participació a un programa sobre seguretat vial de l'Informatiu Balear, anomenat "Tira-milles" (potser molts encara el recordareu). Segons em conta el mateix Pep, que de gràcia no n'hi manca gens, "aquí jo ja pareixia en Marlon Brando. Em feien fer el paper de conductor agressiu, aficionat a les derrapades, i havia d'emprenyar altres conductors que no sabien que només ho fèiem per broma. A vegades, quan feia com que posar-me nerviós i començava a cridar fort als altres conductors, la gent es quedava parada i, mirant-me amb cara de sorpresa, deien entre ells: "mira aquest puta petit, quin genió que té!".

Andreu Bauçà



# BAR ES NIU

Vos desitja unes bones  
Festes de Nadal i vos  
esperam a tots per  
brufar-les junts

## MOLTS D'ANYS

C/ Palma, 41

# SPAR



## PRECIOS DE FIESTA

MELOCOTÓN ALMÍBAR SPAR	110.-
PIÑA SPAR 1 KG.	169.-
CHOCOLATE VALOR TAZA 300 GRs.	189.-
BOMBONES NESTLE "CAJA ROJA" 400 GR.	795.-
PATATILLA SPAR 800 GR.	99.-
CUETARA SURTIDO 800 GRs.	329.-
ROLLITOS CUETARA 250 GRs.	165.-
LECHE AGAMA BRIK ENTERA	79.-
FLOR 4 LTS.	269.-
SERVILLETAS COLHOGAR 100 U.	79.-
VINO CASTILLO SISON 3/4	119.-
VINO JOVEN JORDAN 3/4	179.-
FREIXENET CARTA NEVADA	495.-
RONDEL EXTRA	295.-
TURRÓN SPAR CHOCOLATE	169.-
DELAPIERRE GLACÉ	429.-
KASFRUIT BRIK LITRO	79.-

**OFERTA ESPECIAL**

**LECHONA FRESCA**

**MEDIA O ENTERA**

**599**

**PTS./KG.**


**(PREVIO ENCARGO)**

## Postal de Nadal

A Bòsnia-Herzegovina enguany tampoc hi haurà Nadal. Però els serbis, els invasors, els bàrbars del segle XXI, han tengut cura en procurar-nos, a nosaltres ciutadans d'una claveguera anomenada Comunitat Internacional, unes quantes postals nadalenques. A Bòsnia els sebis maten els bonjesusos. Nermin Divovic, als seus set anys, es va creuar en el trajecte de la bala d'un franc tirador el 18 de novembre passat i va servir de postal a les agències d'informació per a donar una prova més de quines poden ser les conseqüències de permetre que el fascisme o altre qualsevol fanatisme campi davant la passivitat dels polítics europeus, agosarats fins i tot d'estampar un somriure davant una càmera mentre la sang dels bosnians ja els hi arriben a tall de genoll.

Miquel Barceló





**SALÓ DE BELLESA  
MULNETA**

MARGALIDA MORLÀ GAYA

**DEPILACIONS  
MANICURA  
I PEDICURA  
MAQUILLATGES  
MASSATGES CORPORALS I FACIALS**

Ctra. Palma, 103 • Tel. 56 02 31  
07250 - VILAFRANCA

**EMPRESA DE MANACOR  
NECESITA**

**AUXILIAR  
ADMINISTRATIVA  
(sin límite de edad)**

Trabajo únicamente de mecanografía  
Contratdo de 6 meses (Enero-Junio) ampliable y  
repetible cada año.

Interesados mandar Currículum al Apartdo de  
Correos nº 121 de Manacor, indicando dirección  
o teléfono de contacto

# BAR AMENGUAL

C/ Palma nº 39 • Tel. 56 00 48

*MOLTS D'ANYS*

**ESPECIALITAT:**  
*Variats  
i entrepans*



**FUSTERIA  
J. JAUME NICOLAU**

*Vos desitja bones festes de  
NADAL, CAP D'ANY  
i REIS*

Taller: C/ Sant Josep, 93. Tel. 83 20 60  
Particular: C/ Bonany, 53 - Tel. 56 03 71  
VILAFRANCA DE BONANY

# BAR RESTAURANT ES CRUCE

**ESPECIALITAT EN:**  
BERENARS I  
CUINA MALLORQUINA

*Vos desitja unes  
Bones Festes de Nadal*

Crta Palma - Artà Km. 40.  
Tels. 56 00 73

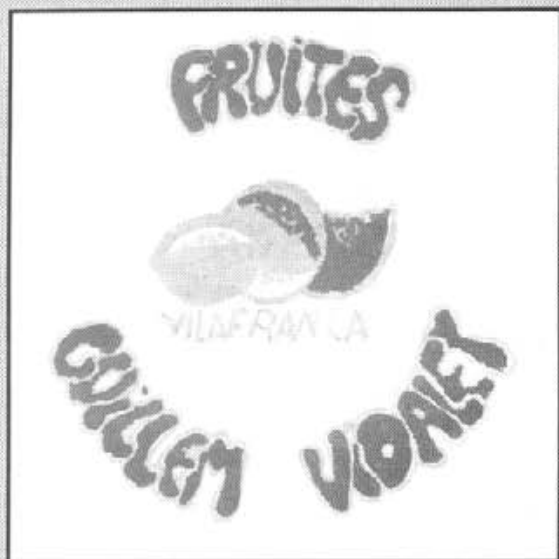
VILAFRANCA

PLA D'ESTALVI  
PERSONALITZAT  
"SA NOSTRA"

JUST  
EL QUE VOSTÈ  
NECESSITA

RENDIBILITAT  
AVANTATGES FISCALS  
SEGURETAT

Atenció personalitzada a les  
158 oficines de "SA NOSTRA"



ESPECIALITAT EN ALLS I MELONS

**GUILLEM MORLÀ ESTRANY**  
(VIDALET)

CTRA. PALMA, 103 • TEL. 56 02 31 07250 - VILAFRANCA

## Bar «ES CANTÓ»

*Bon Nadal i  
Cap d'Any*

ESPECIALITAT EN  
BON CAFÈ

*C/ Palma, 75  
Tel. 56 04 84  
VILAFRANCA*



## Consell Insular de Mallorca

*El Consell Insular de  
Mallorca desitja als  
Donants de Sang tota la  
pau i felicitat per a  
aquestes festes de Nadal,  
així com un any 1995 ple  
de vida, germanor i  
solidaritat, agraïnt a la  
Germandat la seva intensa  
i desinteressada activitat  
al llarg de 1994.*

*Molt d'anys. de tot cor*



**GERMANDAT DE  
DONANTS DE SANG  
DE MALLORCA**



## La Setmana Cultural d'enguany es consolida com a la millor festa d'Hivern

La Setmana Cultural de Santa Bàrbara d'enguany s'ha consolidat com a la millor festa d'hivern de la nostra Vila. Als múltiples actes que s'han realitzat han demostrat que la gent espera amb esment l'arribada de les festes de la nostra patrona, ja que tots els esdeveniments han comptat amb una gran afluència d'espectadors i participants. Tots els organitzadors han funcionat a la d'una, cosa que ocorre en poques ocasions, i aquest fet s'ha reflexat en tots els aspectes.

Tant les projeccions com les conferències presentades han tengut nous públics, fet que començava a preocupar als organitzadors, i les exposicions han superat les expectatives creades a l'hora de montar-les. La de "Sant Petersburg" ha estat visitada per unes 200 persones i la de "Caretas de Dimonis" fou visitada per un nombre aproximat a les 500 persones.

Del que quasi no importa parlar-ne és dels actes tradicionals com pugin ser la revetlla de ball de bot, la missa de Santa Bàrbara com de la bunyolada, ja que com cada any, els vilafranquers i forans ompliren tant l'església de Santa Bàrbara com la plaça Major. Això sí, voldríem destacar el fet que les dues agrupacions de ball de bot es trobaren, entre comentaris i més comentaris, de bell nou.

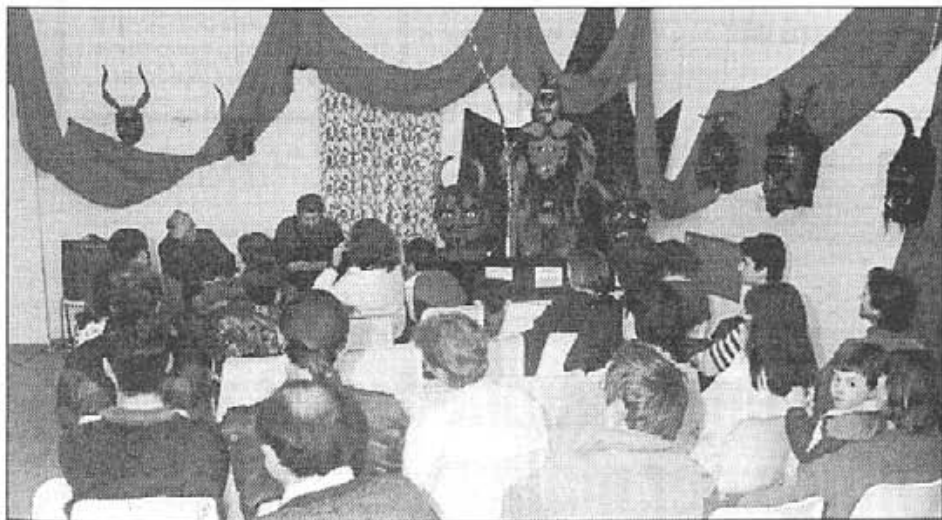
Cal destacar el fet que un grup de gent, els Amics de Ruanda, s'hagin reunit en unes festes tan assenyalades pensant en la gent del tercer món que,



contrada rera contrada, es troba engulida dins la manca de menjar, roba, sense les mínimes mesures higièniques i sanitàries, i ho han fet recaptant poc més de mig milió de pessetes que tan de bo serveixin per pal·liar totes aquestes mancances i perquè puguin començar l'any nou amb la ratlla de la tristor un poc més alta.

El qui també triomfà, i amb aquest apunt tancarem aquest breu resum de les festes, va ser en Biel Majoral i els seus acompanyants, qui encantaren a tots els qui escoltaren les tonades de l'època medieval i aquelles no tan llunyanes que sempre han estat arrelades dins la nostra terra.

Jaume Català  
Fotos: Joan Jaume.



PPelàndia "El país del lloro"

El Parlament acuerda dar el 0'7% de los presupuestos de la Comunidad al tercer mundo

La decisión se tomó con el voto en contra del PP, quien ha anunciado que eliminará la enmienda próximamente

*MM*

El alcalde de Palma y su empresa deben a los bancos 800 millones de pesetas

JOSÉ JAUME. Palma.

La ponencia que estudia las enmiendas parciales presentadas al proyecto de presupuestos generales de la Comunidad Autónoma para 1995 aprobó, con la oposición del PP, destinar el 0,7 por ciento de éstos a ayuda al tercer mundo, lo que supone una cantidad de 371 millones de pesetas. Tanto el presidente Gabriel Cañellas como el portavoz del grupo parlamentario del PP, Manuel Jaén Palacios, han anunciado, contradiciendo lo dicho por José María Aznar, que en el trámite de comisión eliminarán lo decidido por la ponencia, con lo que la ayuda se reducirá a aproximadamente unos 35 millones de pesetas. Para que el PP consiga su propósito necesitará el respaldo del diputado tránsfuga Jaime Pe-



ANDREU MANRESA. Palma. El alcalde de Palma de Mallorca, Juan Fageda, del Partido Popular (PP), debe a los bancos más de 800 millones de pesetas, por créditos relacionados en su mayor parte con operaciones de su empresa constructora, Domus, en un gran y polémico cementerio privado en los límites del casco urbano de la capital balear. Los préstamos personales pendientes, el riesgo comercial y los avales figuran reseñados en los informes de "datos históricos" que la Central de Información de Riesgos del Banco de España remite a las entidades bancarias con las que Fageda y su

El PSOE maneja una lista de treinta «enchufados» que trabajan en el Govern

Al menos cinco familiares de Cañellas tienen empleo en la Comunitat

Miércoles, 9 de noviembre de 1994 / Última Hora

El Govern balear no dedicará el 0,7 por ciento de su presupuesto al Tercer Mundo

J.M.  
El Govern no tiene intención de dedicar el 0,7 por ciento de su presupuesto para ayudar al Tercer Mundo, según anunció ayer el presidente del Ejecutivo, Gabriel Cañellas. El 0,7 por ciento supondría una partida de 371 millones de pesetas, mientras el Govern sólo ha presupuestado 35 millones para el Tercer Mundo.

■ Figuran una hermana y una prima de Bartomeu Reus, un cuñado de Gaspar Oliver y otro cuñado de Cristòfol Soler

Sociedad

Baleares • Sábado

Cada día mueren en el mundo treinta y cinco mil niños por malnutrición

Según John Bennet, director del programa de la Unesco para la infancia



ELECTRIFICACIONES I FONTANERIA

**HUGUET • BARCELÓ, c.b.**

CALEFACCIÓ - AIRE CONDICIONAT - DEPURACIÓ PISCINES  
ENERGIA SOLAR - BOMBES SUBMERGIDES - ANTENTES T.V.

*Ctra. Palma, 28 - Tels. 56 01 19 - 56 05 90 - 56 11 38 - VILAFRANCA*

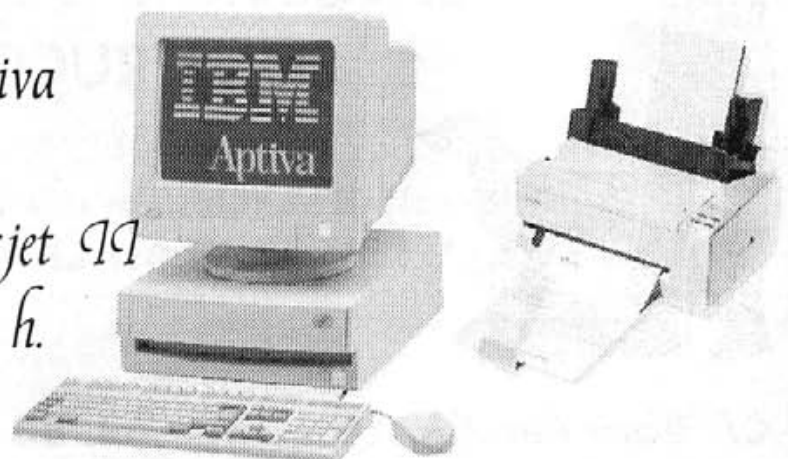
*Aquestes festes fes-te el millor regal amb:*



**BANCA MARCH**

SERVICIO DE  
CONSULTA 24 HORAS

- Ordinador IBM Aptiva
- Monitor en color
- Impresora IBM execjet 44
- Servei de consulta: 24 h.
- 1 any de garantia



FUSTERIA  
**RIBOT • NICOLAU S.L.**

RN

PORTES • VIDRIERES

PERSIANES I ARREMBADORS



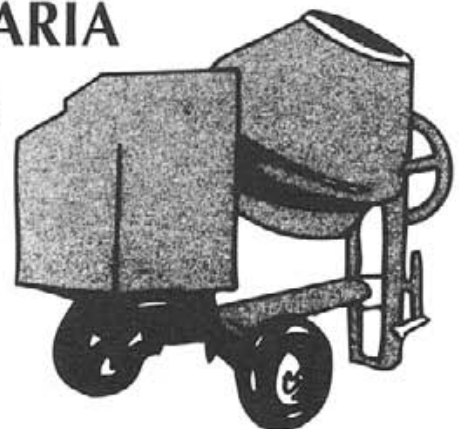
C/. Ramón y Cajal, 20 • Tel. 83 03 61 • PETRA

**ARMERIA**

**FERRETERIA**

**BONANY**

LLOGUER MAQUINÀRIA  
CONSTRUCCIÓ



C/. Pare Perelló, 10

Tel. 83 00 52

PETRA

# Biblioteca pública de Vilafranca

*Horari de dilluns a divendres de 18 h. a 20 h.*

*Dilluns, dimecres i dissabtes de 10 h. a 13 h.*

## SECCIÓ INFANTIL

- Enciclopèdia dels infants.
- Col.lecció d'en Teo, catalana i castellana.
- Rondalles mallorquines, en còmic.
- Col.leccions del Vaixell de Vapor.
- Per fat i fat, de na Catalina Conta Contes i Elizabet Abeyà.
- Els 7 contes de la setmana.
- Colección Rascacielos d'Everest.
- Mar enfora, de Monserrat Janer.
- Un home dins un rellotge
- Col.lecció la Xarxa.
- Colección Historias de Bruguera.
- El club dels cors solitaris, de M. Dann.
- Les aventures d'en Perot Marresquí

de Carles Riba.

- Elige tu propia aventura.
- Colección Sandokan de Emilio Salgari.
- Cremen les pistoles, Oriol Vergés.
- Col.lecció Tus Libros de Bruguera.
- Tot sobre els dinosaures, per William Sinday.
- El foc, ¿amic o enemic?
- El meu primer llibre d'animals.
- La meva primera casa
- Mi primer libro de teatro.
- Ramon Muntaner: Expedicions i conquestes pel Mediterrani.
- Un món millor per a tots els nens.
- Un viatge per l'univers.
- La música i els instruments.

## Na Caterina Conta Contes contà els seus millors contes a la biblioteca de Vilafranca

En sortir de la Biblioteca la major part dels assistents, nins, nines, pares, mares, padrins i padrines, no dubtaren en demanar quan tornaria a venir na Caterina Conta Contes a encantar-los de bell nou. I és que fins ara la nostra gent no havia tengut l'ocasió de poder escoltar una de les millors contadores de contes que tenim a les Illes i, com era d'esperar, en quedaren fascinats.

L'acte tengué lloc el passat dimarts dia 29 de novembre a la Biblioteca de Vilafranca dins el marc de la setmana Cultural de Santa Bàrbara. Na Caterina Conta Contes, natural de Campanet, feu somniar a tots els assistents durant poc més d'una hora que durà l'actuació mesclant fantasia i realitat a tots els seus contes.

Encara que no és definitiu, vos podríem avançar que entre les festes de cap d'any i de reis hi ha moltes possibilitats de que torni a venir na Caterina o bé un altre contadora que de ben segur també vos encantarà.



*Prestatgeria de la secció infantil.*



*Centre Coordinador de Biblioteques.*  
**CONSELL INSULAR DE MALLORCA**

## Voleibol

### Els resultats irregulars són la tònica predominant de l'actual temporada

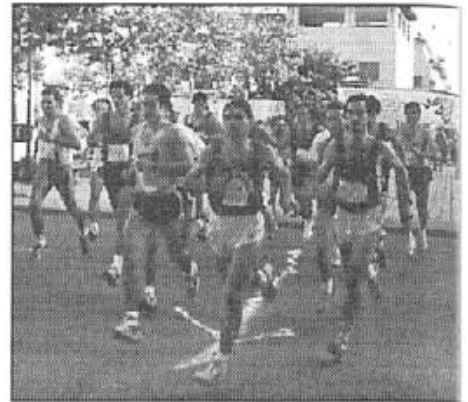
Els quatre equips de que disposa la secció de voleibol del C.F. Vilafranca es caracteritzen per la irregularitat, o així al manco ho demostren els resultats. Així, per exemple, l'equip absolut femení ha anat guanyant i perdent els darrers partits. Les Cadets guanyaren els respectius partits contra el Rafal Vell i Son Servera, però varen perdre contra l'Algaida i el Sant Josep en els dos partits següents i el darrer contra el Manacor el guanyaren. Les infantils començaren amb una victòria davant el Sant Josep però han encadenat quatre derrotes consecutives, tot i això cal alabar la tasca que



Equip infantil (Joan Jaume)

duu a terme aquest equip, entrenat per na Bàrbara i na Magdalena, ja que moltes de les seves components disputen la seva primera temporada. Dels juvenils no podem dir gaire cosa ja que han perdut els dos partits disputats.

## Atletisme



La gran participació externa al II Memorial Aina Ramon Mayordomo va fer un demati molt animat. De vilafranquers només n'hi participaren tres. El memorial tenia dues curses, totes dues de relleus una era de marxa atlètica i l'altre de córrer a peu. El circuit era de deu quilòmetres, i s'havien de fer quatre voltes per corredors amb un total de quatre relleus.

Els premis que van ser fets aposta pel memorial, eren una fulla de molonera. En acabar les curses hi va haver meló i begudes per a tothom.

Jaume Vidal  
Foto: Joan Jaume.

## Floristeria Mestre



ESPECIALITAT EN  
FLORS NATURALS

SERVEI PERMANENT

Monsenyor Damià Nicolau, 12  
Tel. 560303

VILAFRANCA DE BONANY

## Els infantils, que ocupen la tercera posició, millor equip del C.F. Vilafranca

*Els equips de Futbol 7 aleví i benjamí també ocupen bons llocs*



*Els infantils són, sens dubte, el millor equip del C.F. Vilafranca, al manco així ho demostra la classificació: tercer lloc. La plantilla és la següent: Mas, Pere Català, Jaume, Antoni, Ribes, Vidal, Tomeu Català, Antoni Sansó, Ferran, Tomeu Ferrer i Guillem (Drets), Dairel, Sebastià, Nicolau, Riera, Xesc, Sitges, Mas i Rafel.*

Els jugadors infantils, els de futbol 7 Aleví i Benjamí del C.F. Vilafranca són, a la present temporada, els millors equips de l'actual campanya. Els primers ocupen una privilegiada tercera posició, mentres que els segons i els tercers ocupen la cinquena i quarta posició respectivament.

Els infantils, tot i perdre dins el camp de Ca's Concos el seu darrer partit per dos a un, guanyaren a la setmana anterior el partit que disputaren amb el Santa Ponça per tres gols a un i es mantenen a cinc punts dels dos primers l'At. Peguera i La Paloma.

Els benjamins de futbol 7 ocupen una meritòria quarta posició amb 18

punts, tres menys que el tercer classificat el Binissalem. En el partit que jugaren amb el Petra, els al.lots de Biel Gelabert guanyaren per dos a un, tots dos gols marcats per Antoni Joan i resaltar que en Joan Josep, el porter, aturà una pena màxima.

En Felip, entrenador dels jugadors alevins, també pot estar prou content, ja que els seus jugadors tenen els mateixos punts que el Colònia, tercer classificat, i guanyaren el seu darrer partit al San Cayetano, darrer classificat sense cap punt, per un ajustat tres a quatre. Tot i això en el darrer partit que jugaren en Es Molí Nou perderen per un regular Esporles per un a quatre.

Per acabar només dir que l'equip

de primera Regional va perdre el darrer partit contra el Sant Jordi per un a tres i seguí fent un joc molt poc vistós de cara al respectable que presencià l'encontre. Només podem destacar la pena màxima que aturà el porter local Paco, que de poc serví per impedir una altra derrota del nostre equip, que tot i donar l'impressió de ser superior als altres equips no acaba de resoldre els encontres. Direm també que en el partit disputat a Sa Pobla amb el líder, Casa Miss-Jotul, que només ha perdut un partit a l'actual temporada, no pogué superar-lo, tot i fer un resultat final de dos a un.

Molt hauran de millorar les coses si volem veure el Vilafranca a una categoria superior a la pròxima lliga.

## F-7



1. Emiliano .....10
2. Toni Juan .....8
3. Noel .....5
4. Mateu .....4
5. David .....3
6. Biel .....2

## F-7 BENJAMI



1. Ramis .....14
2. J. Miquel .....3
3. Andreu .....2
4. Portell .....2
5. Ribes .....1
6. Emiliano .....2

## INFANTILS



1. Mas .....20
2. Sitjes .....11
3. Rafel .....7
4. Xesc .....5
5. T. Amengual ..3
6. J. Nicolau .....3
7. P. Català .....2
8. Ramis .....1

## CADETS



1. Salom .....4
2. T. Sastre .....2
3. Esteva .....2
4. Vidal .....1
5. Patxi .....1
6. Pep .....1

## 1ª REGIONAL



1. Toni .....7
2. Tià Julià .....4
3. Font .....3
4. Garau .....2
5. Sunyer .....1
6. Barceló .....1
7. Julià .....1
8. Alcover .....2
9. Garcies .....1

## FUTBOLET



1. Ll. Lull .....3
2. P. Mascaró .....1

# BICICLETES CA'N BOTELLES

C/. Reis de Mallorca, 25

Tel. 56 06 19

Per els Reis oferta especial

en bicicletes CONOR amb quadre  
garantitzat per cinc anys i mig any

a la resta de peces.

Gran gamma de bicicletes de tots  
els models i per a totes les edats



I per anar més ràpid que els teus companys PATINS EN LINEA CONOR



## Ditades de mel

-A tota la gent que ajudà a fer net l'església parroquial durant les passades festes de Santa Bàrbara, així com a totes les bunyoleres que any rera any treven el millor del seu gust per fer els bunyols.

-Al grup Amics de Ruanda per la gran tasca que varen dur a terme preparant la tómbola per Ruanda i, com no, pel gran ajud desinteressat que donen als països més necessitats.

-A tots els qui d'alguna manera fan tot el possible perquè el C.F. Vilafranca, en totes les seves seccions, funcioni de forma més dinàmica i eficient.

-A tota la gent d'aquesta delegació de l'Obra Cultural Balear que fa possible que la Setmana Cultural vagi millorant el seu nivell.

-Als membres del grup de govern que s'han preocupat acte darrera acte perquè les festes de Santa Bàrbara hagin arribat a bon port.

-Al pare que de forma voluntària va saldar el tobogan petit del parc així com també a tots els qui repintaren el parc i els arrambadors de l'església, inclòs el rector.

## Tall de guillotina

-Als brokers vilafranquers Antoni K.F. casat en na Francina X.Y., de 26 anys d'edat, Francesc B.R., casat amb na Maria C.P., 56 anys d'edat, i en Pere M.B., casat amb na Joana Maria C.M., i pare d'un nin i una nina, a tots tres els jutjaran dia 28 de desembre.

-A Biel Gelabert, perquè encara ara la màquina d'escriure encara vola pel carrer de Jaume I número 27.

-Als dos expoliadors del Turó d'en Beleto per posar el nas allà on no moquen. Només ens hagués mancat que aquests dos bergants se n'haguessin emportat el poc patrimoni arqueològic que ens resta.

-Al Batle de Petra n'hi ferem una el mes vinent si aclarim fins a on arriben les declaracions que feu a un diari regional dient que les cendres no arribarien a Son Nuviet. Esperam no haver-li de fer, però ho dubtam.

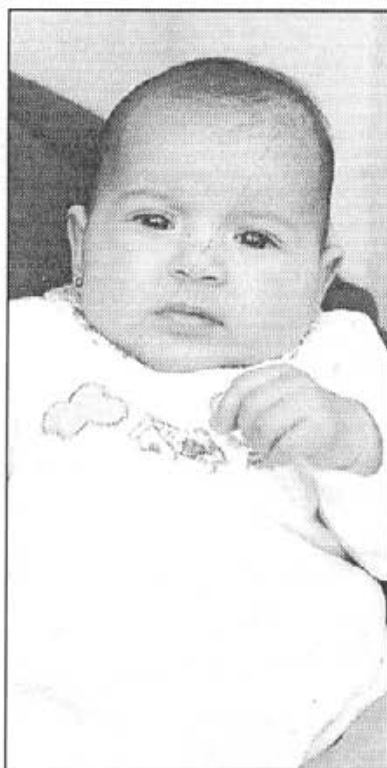
## Punt verd

Dins pocs dies s'inaugurarà un Punt Verd a l'escorxador municipal. Aquest punt comptarà amb diferents contenidors perquè hi dipositeu totes les deixalles de forma selectiva. Per més informació mirau la pàgina 14 d'aquesta revista.

## Guals permanents

Tots els qui estiguen cansats que vos deixin el cotxe davant casa vostra podeu anar a l'Ajuntament a comprar un Gual Permanent, ja que l'Ajuntament ha fet un contracte amb una empresa de grues perquè s'emportin tots aquells cotxes que hi estiguin col·locats davant.

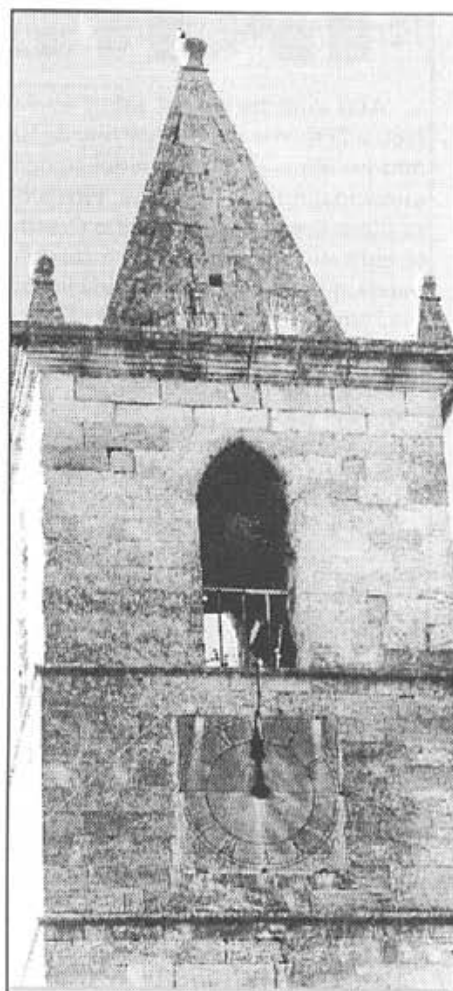
## Societat



He arribat d'un país llunyà per esser vilafranquera. Els meus pares i jo vos agraïm l'acollida dispensada.

Maria Roxana Florit i Font.

## Per molts d'anys!!



Arriba l'any 1995 i, així com es féu l'any passat, no estaria gens malament que tots els vilafranquers ens tornàssim a trobar davant el campanar de l'església per menjar-mos el raïm tots plegats, tan grans com joves, com petits, i ho celebrarem amb un poc de cava, al manco un cop a l'any farem alguna cosa junts.

**L'EQUIP  
D'ES MOLÍ NOU  
VOS DESITJA  
UN BON  
1995.**

## Les obres d'ampliació del Cementiri acabaran al febrer

*Per Ciment Armat, S.L. les tombes de la part antiga no s'adapten a la normativa vigent*

Així com ha pogut saber Es Moli Nou a la meitat del primer terç de l'any nou les obres d'ampliació del cementiri municipal estaran acabades. Fins a l'hora d'ara l'empresa afincada a Costitx ja té enllestida la cimentació i també les parets que revesteixen les noves obres, per començar a fer els depòsits i el muntatge que donaran per acabades les obres d'ampliació que comptarà amb més de sis-centes places noves.

Per altra part els representants de Ciment Armat, S.L., creuen convenient una millora immediata de les tombes que formen la part antiga, ja que aques-

tes no s'adapten a la normativa sanitària vigent, degut principalment a la humitat que afecta als terrenys del camp sant. Així doncs, l'empresa ofereix als usuaris de la part antiga tots els seus serveis per a millorar les condicions d'aquelles tombes afectades.

En quan a les vendes de nínxols, capelles, tombes i columbaris, cal dir que només queden dues capelles a la venda de les setze que s'hi posaren al preu de 1.800.000 pessetes, IVA exclòs, i les adquisicions de nínxols les vendes ja han pujat al 80 % degut sobretot al preu d'adquisició, 150.000 pessetes, IVA

exclòs, un preu bastant econòmic i assequible gairebé per tothom.

Tot el contrari ha ocorregut amb les tombes i els columbaris, ja que l'alt cost dels primers, 1.500.000 pessetes, IVA exclòs, i el desconeixement dels segons, han fet que no hagin estat adquirits per quasi cap vilafranquer. Només tres tombes de les quaranta-quatre que hi ha en construcció han estat venudes, fet motivat per altra part perquè la majoria de famílies ja disposen de tombes dins la part antiga del cementiri.

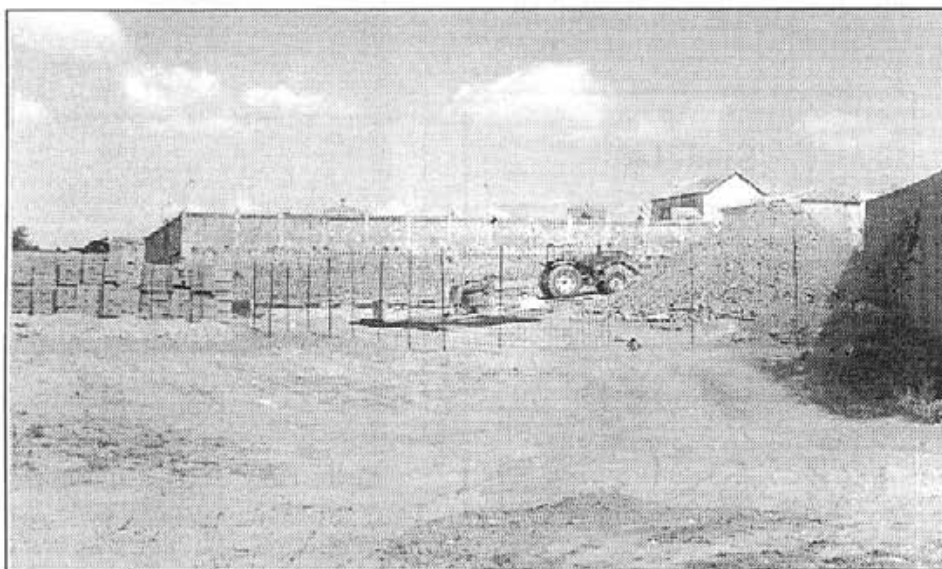
### Els columbaris

Els trenta-dos columbaris, que neixeren amb la intenció de salvaguardar les cendres d'aquelles persones que decideixen ser incinerades, també han tingut poc èxit de moment, degut sobretot al desconeixement del funcionament que en té la gent, perquè el preu és el més econòmic que ofereix l'empresa adjudicatària, 60.000 pessetes, IVA exclòs.

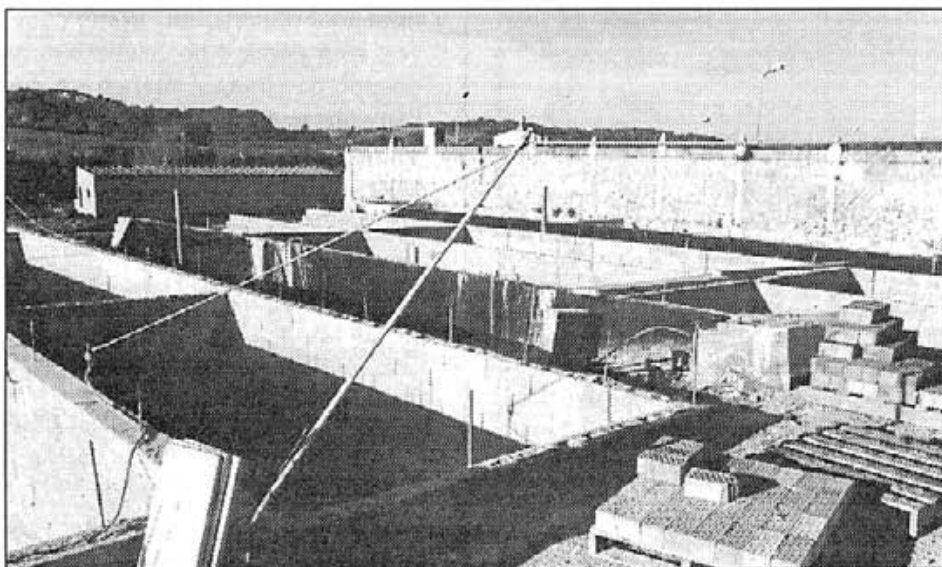
La conselleria de Sanitat exigeix que amb les noves construccions de cementiris es contempli la construcció dels columbaris, per a poder-hi depositar les cendres. A Vilafranca però, davant la manca de forns crematoris, els columbaris tendran la doble funció de depòsit d'ossos i de cendres. Així doncs els vilafranquers que vulguin ser depositats als columbaris hauran de ser incinerats prèviament als forns de Ciutat o d'algun poble que en tenguí.

### Servei a Vilafranca

Ciment Armat S.L., ha muntat una oficina a la carretera de Palma número 61, en la que rebreu tota la informació necessària per a poder adquirir qualsevol tipus de construcció, així com tota la informació complementària i on sereu atesos tots els dies de la setmana de les vuit del matí fins a la una del migdia, els horabaixes des de les dues fins a la cinc i mitja i els dissabtes de nou a una del migdia.



*Inici de les obres*

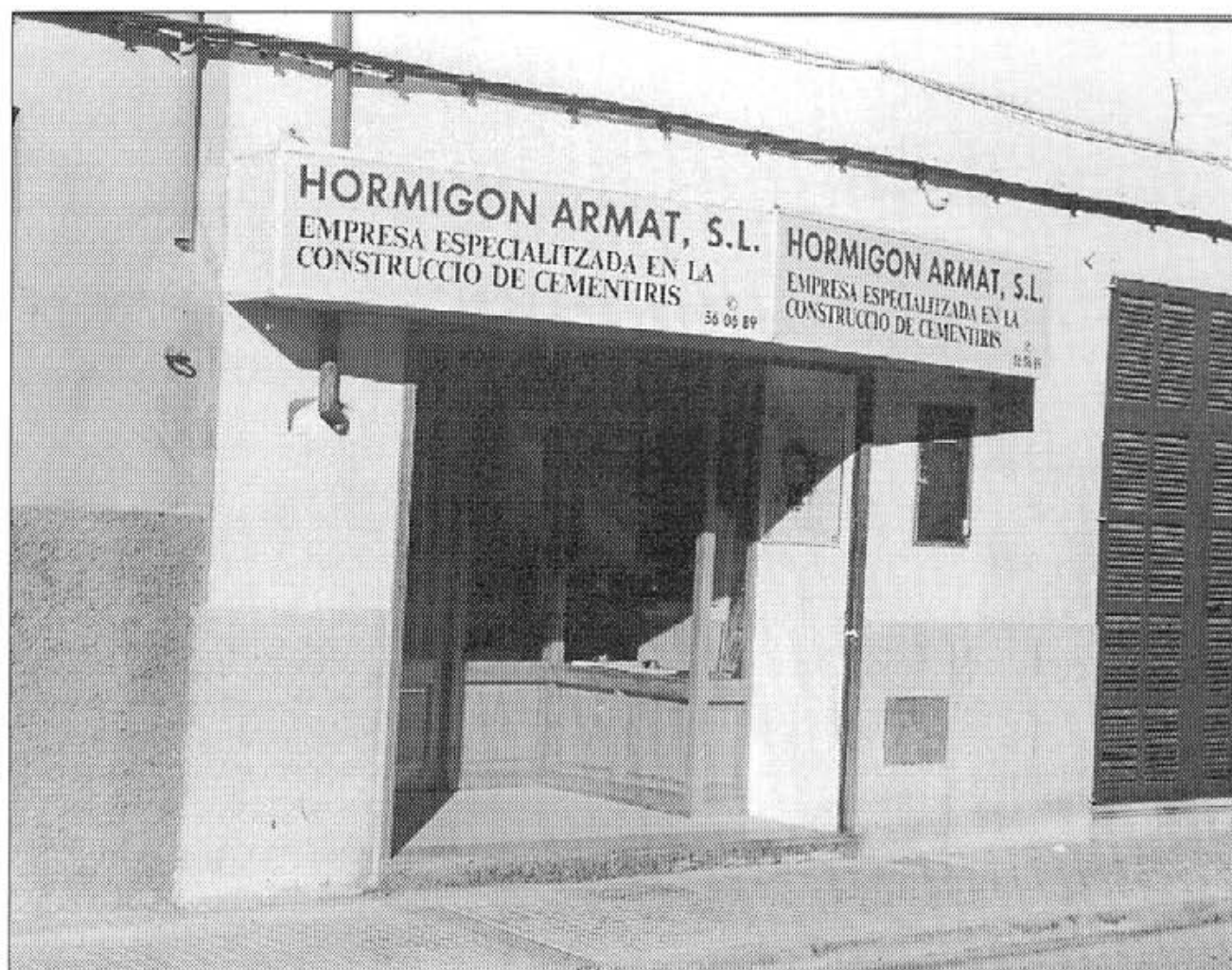


*Estat actual del cementiri.*

**Jaume Català**  
Fotos: Joan Jaume

# CIMENT ARMAT

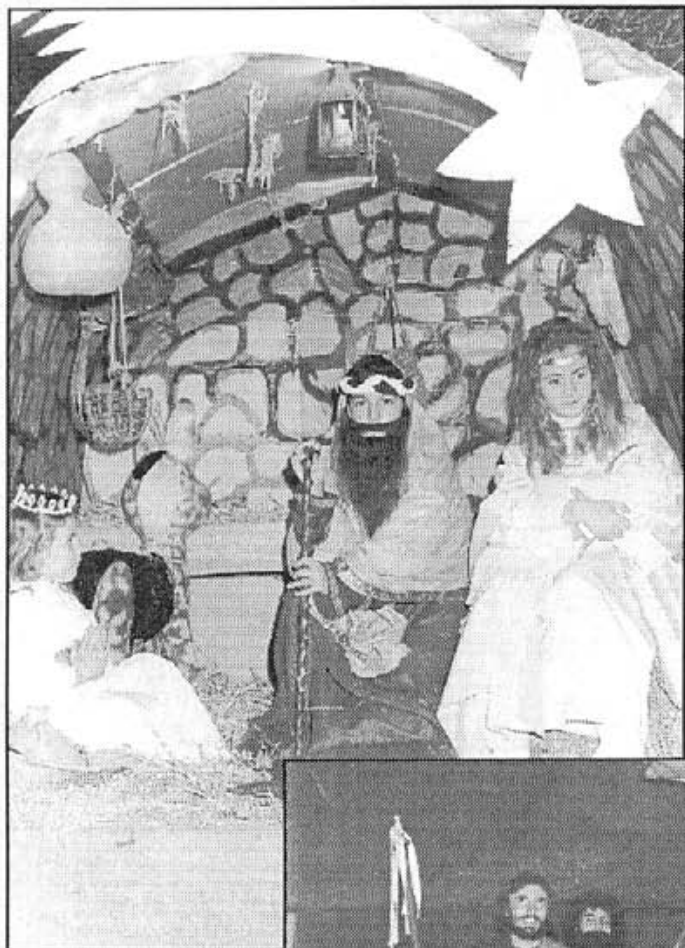
Camí de la Vila, s/nº • Tel. 87 60 84 • 07144 COSTITX  
Ctra. Palma, 63 • Tel 56 06 89 • VILAFRANCA



Empresa especializada en ampliació i nova construcció de cementeris

Aprofitau les festes que ens venen  
i preneu part de tot el que vos ofereix:

# NIT DE NADAL, CAP D'ANY I QUALCADA DE REIS



No deixeu que vos passin per alt,  
**PARTICIPAU-HI**



És un missatge de:  
**L'AJUNTAMENT DE VILAFRANCA**

qui vos desitja un bon 1995

